

HRVATSKI VOJNIK

BROJ | 600

20. OŽUJKA 2020.

CIJENA 10 KUNA

6. HRVCON
SPREMAN ZA
POLJSKU

NAJBOLJI
BORBENI TIM
GOMBR-a

PRIPREMA ZA
SHARP
LYNX
20

AVPD TIM
SPREMAN ZA
ODLAZAK U
OPERACIJU
POTPORE
MIRU

ČAST JE NOSITI HRVATSU ODORU

Svečana prsega 27. naraštaja ročnika na dragovoljnem vojnom ospozobljavaju održana je 7. ožujka na Trgu Sv. Trojstva u Požegi. Bila je to prva prsega nakon 28 godina koja je održana na požeškom gradskom trgu, čime je još jednom potvrđena izvrsna suradnja Hrvatske vojske i lokalne zajednice

[STR. 28]

NASLOVNICU Snimio TOMISLAV BRANDT

SADRŽAJ

- 4 VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"**
6. HRVCON spremam za Poljsku
- 8 OSRH**
Hrvatska vojska u borbi protiv širenja koronavirusa
- 12 ISPRAĆAJ 12. HRVCON-a**
Sigurnost na prvom mjestu
- 14 SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE**
Priprema za Sharp Lynx 20
- 16 VOJNO ZDRAVSTVENO SREDIŠTE ZzP-a**
Oporavak nakon teške ozljede i čudesnog zahvata
- 20 VOJNI POLIGON "GAŠINCI"**
Najbolji borbeni tim GOMBR-a
- 24 EU NAVFOR SOMALIA - ATALANTA**
AVPD tim spremam za odlazak u operaciju potpore miru
- 30 HRVATSKA KOPNENA VOJSKA**
Primopredaja dužnosti zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade
- 31 ZAPOVJEDNIŠTVO SPECIJALNIH SNAGA**
Hodnja u sjećanje na pogibiju pripadnika specijalnih postrojbi
- 34 STRELJAČKO NAORUŽANJE**
Pištolj i samoobrana
- 44 RATNO ZRAKOPLOVSTVO**
XQ-58A Valkyrie - bolja opcija ili tek vjerni pratitelj
- 49 PODLISTAK**
Razvoj mornaričkih odora
- 52 POVIJEST ZRAKOPLOVSTVA**
Pokretna krila (IV. dio): Kratak skok Jaguara
- 56 CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI**
Hrvati - ljudi iza mita
- 62 HMDCDR**
Izvori o djelovanju JNA i srpskih postrojbi u Lici protiv Republike Hrvatske, 1991-1992. (IX. dio)
- 64 PRIKAZ KNJIGE**
Hrvatske vojne odore iz Domovinskog rata
- 66 RATNI PLAKAT**
HELP! STOP THE WAR IN CROATIA
- 67 FILATELIJA**
Marke - 5. gardijska brigada Sokolovi

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Uoči upućivanja 6. hrvatskog kontingenta u NATO-ovu aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Poljskoj (NATO eFPBG-POL), provedena je na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju vježba s bojnim gađanjem Vulkan 20/1

6. HRVCON SPREMAN ZA POLJSKU

TEKST
OJI

FOTO
Mladen Čobanović
Goran Resovac

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Glavninu 6. HRVCON-a čine pripadnici Bitnice SVLR-a Topničko-raketne bojne GMBR-a, potom tim Vojne policije, Nacionalni element potpore s timom za komunikacijsko-informacijske stave i stožerno osoblje

Tijekom šestomjesečnog boravka u Poljskoj naši će vojnici zajedno sa saveznicima provoditi obuku i uvježbavanje te brojnim vježbama i aktivnostima u zajednici demonstrirati sposobnost odvraćanja i odlučnost NATO-a u pružanju potpore i sigurnosti našim domaćinima

Uputivanje 80 pripadnika 6. HRVCON-a u sastav Borbene grupe pod vodstvom SAD-a očekuje se u travnju, a u njezinu su sastavu, uz pripadnike oružanih snaga SAD-a i Hrvatske, i pripadnici oružanih snaga Rumunjske i Ujedinjenog Kraljevstva, kao i zemlje domaćina Poljske

Pripadnici Bitnice samohodnih višecijevnih lansera raketa (SVLR) 122 mm Vulkan Topničko-raketne bojne Gardijske mehanizirane brigade (GMBR) uspješno su 4. ožujka na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" proveli vježbu s bojnim gađanjem Vulkan 20/1. Vježba je sastavni dio trodnevног završnog ocjenjivanja borbene spremnosti 6. hrvatskog kontingenta i označuje završetak višemjesečnog obučavanja prije upućivanja u NATO-ovu aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Poljskoj (NATO eFPBG-POL). Vježbi je nazočio zamjenik zapovjednika i načelnik Stožera HKoV-a general-bojnik Boris Šerić, časnik za provedbu vježbe brigadir Ivan Jenić, načelnik Stožera GMBR-a te direktor vježbe pukovnik Ante Lovrić, zapovjednik Topničko-raketne bojne GMBR-a. Završno ocjenjivanje spremnosti postrojbe, sukladno NATO-ovim kriterijima, provodi ocjenjivački tim Hrvatske kopnene vojske na čelu s bojnikom Predragom Srđenovićem, pripadnikom Topničko-raketne pukovnije Hrvatske kopnene vojske.

MULTINACIONALNO OKRUŽENJE

Tim za nadzor ocjenjivanja Glavnog stožera OSRH pratio je primjenu standarda, metodologiju i procedure ocjenjivanja borbene spremnosti kopnenih snaga (CREVAL) i nacionalnih dokumenata koji propisuju pripremu i upućivanje pripadnika Oružanih snaga RH u operacije potpore miru.

Pukovnik Lovrić rekao je: "Vježbom su demonstrirane sposobnosti svih sastavnica 6. HRVCON-a i ocijenjeno je stanje njihove spremnosti, što je i bio glavni cilj vježbe. Bitno je istaknuti da su postrojbe podignule razinu osposobljenosti za djelovanje u multinacionalnom okruženju."

Glavninu 6. HRVCON-a čine pripadnici Bitnice SVLR-a Topničko-raketne bojne GMBR-a, potom tim Vojne policije, Nacionalni element potpore s timom za komunikacijsko-informacijske sustave i stožerno osoblje.

Kontingentom zapovjeda satnik Antonio Burazer, zapovjednik Bitnice SVLR-a 122 mm Vulkan, koji je rekao: "Kao zapovjednik kontingenta iznimno sam zadovoljan predanošću i motivacijom koje su pripadnici pokazali tijekom preduputne obuke i samog ocjenjivanja borbene spremnosti."

ZAJEDNIČKO UVJEŽBAVANJE

Upućivanje 80 pripadnika 6. HRVCON-a u sastav Borbene grupe pod vodstvom SAD-a očekuje se u travnju. Borbena grupa smještena je na vojnom poligonu "Bemowo Piskie" na sjeveroistoku Poljske. U njezinu su sastavu, uz pripadnike oružanih snaga SAD-a i Hrvatske, i pripadnici oružanih snaga Rumunjske i Ujedinjenog Kraljevstva, kao i zemlje domaćina Poljske.

Tijekom šestomjesečnog boravka u Poljskoj naši će vojnici zajedno sa saveznicima provoditi obuku i uvježbavanje te brojnim vježbama i aktivnostima u zajednici demonstrirati sposobnost odvraćanja i odlučnost NATO-a u pružanju potpore i sigurnosti našim domaćinima.

Ova je Multinacionalna borbena grupa jedna od četiriju na istočnim granicama NATO-a. Nazive su do bile po zemlji domaćinu, a NATO-ova aktivnost ojačane prednje prisutnosti, uz Poljsku, provodi se u Litvi, Latviji i Estoniji. Pripadnici Oružanih snaga RH trenutačno su angažirani u dvjema borbenim grupama, i to u Poljskoj i Litvi.

OSRH

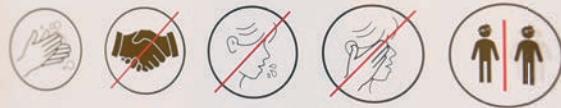

COVID-19

Bolest uzrokovana virusom SARS-CoV-2
Disease caused by SARS-CoV-2 Virus

Zaštita:

- Redovito perite ruke sapunom i vodom ILI koristite dezinficijens na bazi alkohola
- Kada klijete i klijeti prekrite usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslijе odbacite u koš za otpad te operite ruke
- Izbjegavajte dodirivanje lica, usta i očiju
- Izbjegavajte bliski kontakt s osobama koje imaju povišenu tjelesnu temperaturu, kasali i/ili kratak dah
- Izbjegavajte rukovanje i održavajte razmak od barem 1m kod razgovora
- Provjetravajte prostorije i boravite što više na otvorenom
- Izbjegavajte veće grupe ljudi i javna okupljanja

Protection:

- Wash your hands regularly with soap and water OR use an alcohol-based disinfectant
- When coughing and sneezing, cover your mouth and nose with your elbow or tissue paper that you later discard into the trash can and wash your hands
- Avoid touching your face, mouth and eyes
- Avoid close contact with sick people who have fever, coughing and / or shortness of breath
- Avoid handling and close conversation - maintain a distance of at least 1m
- Keep the rooms ventilated and try to spend as much time as possible out in the open
- Avoid larger group of people and public gatherings

Hrvatski zavod
za javno zdravstvo

HRVATSKA VOJSKA U BORBI PROTIV ŠIRENJA KORONAVIRUSA

U skladu s preporukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, u Hrvatskoj vojsci poduzete su mjere u cilju smanjivanja rizika od zaraze koronavirusom. Sva zapovjedništva Hrvatske vojske u stalnom su kontaktu sa županijskim stožerima civilne zaštite i zdravstvenom strukom te se situacija kontinuirano prati...

TEKST

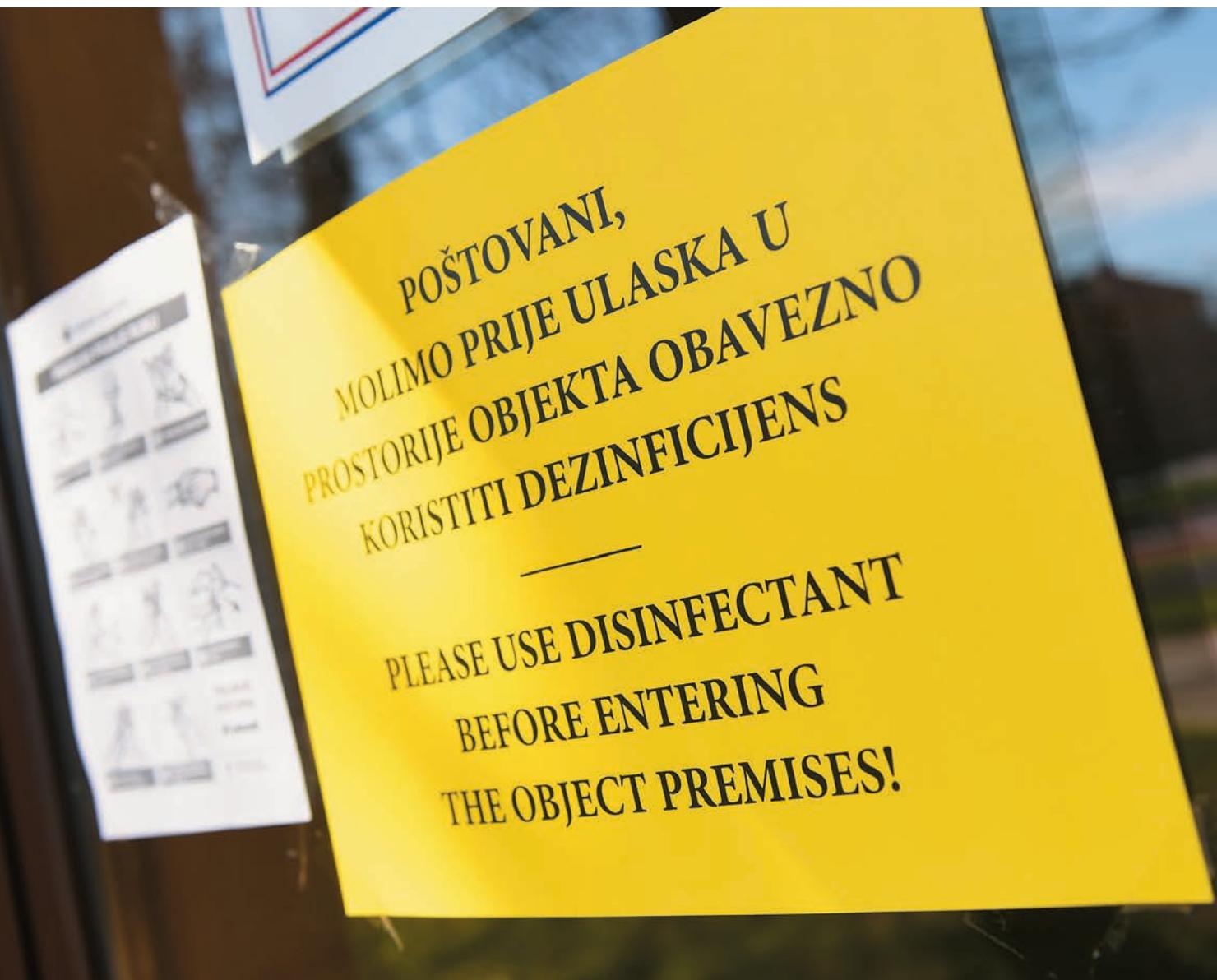
Doris Ravlić

FOTO

Mladen Čobanović

OSRH

Sigurnost i zdravlje pripadnika Hrvatske vojske absolutni su prioritet te su sve njihove aktivnosti svedene na manju mjeru, koja će osiguravati održavanje spremnosti te omogućiti provedbu neodgovarajućih zadaća. U skladu s tim otkazana su sudjelovanja pripadnika Hrvatske vojske na međunarodnim aktivnostima – konferencijama, vojnim vježbama i tečajevima, odgođeno je provođenje vojnih vježbi te su aktivnosti u zemlji svedene na manju mjeru.

PREZENTIRANE MOGUĆNOSTI POMOĆI HRVATSKE VOJSKE

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, ministar zdravstva Vili Beroš, pomoćnik ministra unutarnjih poslova za civilnu zaštitu Damir Trut, ravnateljica Klinike za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" Alemka Markotić i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske admiral Robert Hranj održali su 15. ožujka u vojarni "1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia" radni sastanak na kojem su prezentirane mogućnosti pomoći Hrvatske vojske, kao dio sustava domovinske sigurnosti u aktualnoj situaciji oko koronavirusa.

Admiral Hranj naglasio je da je Hrvatska vojska spremna pomoći ako i kad se to od nje zatraži, sa svim svojim sposobnostima smještaja. Prezentirao je šatorske kapacitete te kapacitete ekspediciskog kampa i mogućnosti njegova korištenja.

Riječ je o samoodrživom kampu za ekstremne uvjete s 15 šatora, koji služi u terenskim uvjetima, ali namjenjen je i za civilnu uporabu u slučaju humanitarnih katastrofa.

Epidemija koronavirusa nastavlja se širiti Europom i svijetom, a države se protiv nje bore novim mjerama, poput ograničenja kretanja, zabrane javnih okupljanja, otkazivanja nastave i događanja, jake aktivacije zdravstvenog sustava... Svjetska zdravstvena organizacija proglašila je pandemiju, što znači da se bolest, na koju ljudi nemaju imunitet, širi svijetom izvan očekivanja. Na cijelom je državnom sektoru, a jednako tako i na Oružanim snagama Republike Hrvatske, odgovornost djelovanja u cilju sprečavanja širenja zaraze...

Temeljem Odluke potpredsjednika Vlade i ministra obrane Damira Krstičevića, a u skladu s preporukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, u Hrvatskoj vojsci poduzete su mjere u cilju smanjivanja rizika od zaraze koronavirusom. Sva zapovjedništva Hrvatske vojske u stalanom su kontaktu sa županijskim stožerima civilne zaštite i zdravstvenom strukom te se situacija kontinuirano prati.

Zadaća timova jest obilaziti teren i provoditi zdravstveno prosvjećivanje u postrojbama kako bi se svi znali odgovorno ponašati, a svaki pojedinac na vrijeme mogao prepoznati znakove bolesti prije no što se njom zarazi veći broj pripadnika.

Sigurnost i zdravlje pripadnika Hrvatske vojske apsolutni su prioritet te su sve njihove aktivnosti svedene na manju mjeru, koja će osiguravati održavanje spremnosti te omogućiti provedbu neodgodivih zadaća. U skladu s tim otkazana su sudjelovanja pripadnika Hrvatske vojske na međunarodnim aktivnostima – konferencijama, vojnim vježbama i tečajevima, odgođeno je provođenje vojnih vježbi te su aktivnosti u zemlji svedene na manju mjeru.

Obveza praćenja širenja virusa nije samo zadaća zdravstvenih djelatnika nego i svih zapovjednika i pripadnika Hrvatske vojske. Kako bi što efikasnije pratili razvoj situacije, oformljeni su mobilni timovi, planirani kao pomoći zapovjednicima i svim pripadnicima OSRH u tumačenju aktivnosti na razini Republike Hrvatske, te nadzoru stanja u vojarnama i postrojbama kako bi se na vrijeme reagiralo i preporučilo provedbu žurnih i stalnih higijenskih mjera u cilju prekida lanca prijenosa uzročnika.

Uspostavljeni timovi podijeljeni su prema područjima djelovanja. Tim Hrvatske kopnene vojske zadužen je za područje istočne Hrvatske, tim Zapovjedništva za potporu zadužen je za središnju Hrvatsku, a tim Hrvatske ratne mornarice obuhvaća područje južne Hrvatske.

Zadaća timova jest obilaziti teren i provoditi zdravstveno prosvjećivanje u postrojbama kako bi se svi znali odgovorno ponašati, a svaki pojedinac na vrijeme mogao prepoznati znakove bolesti prije no što se njom zarazi veći broj pripadnika. "Zadatak timova nije samo sjediti i čekati poziv iz postrojbe nego poći među pripadnike i u dogovoru sa zapovjednicima održati kraća predavanja o bolesti i preventivnim mjerama te biti spremni odgovoriti na pitanja. Pritom mogu koristiti raspoložive materijale Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Stožera civilne zaštite, kao i one dostavljene vojnom stručnom uspravnikom," objašnjava brigadir Mario Gjurić iz Ureda savjetnika načelnika Glavnog stožera za zdravstvo.

"Situacija je pod kontrolom i provodimo sve mјere, počevši od mјera dezinfekcije koje su podignute na višu razinu, a u stalnom smo kontaktu i s epidemiologozima," ističe članica tima Hrvatske ratne mornarice pukovnica Antonia Nenadić. Napomenula je kako se redovito prati i stanje pripadnika koji su u samoizolaciji.

"Organizacija je na vrlo visokoj razini. Što se tiče opreme, imamo dostatan broj maskica i dezinficijensa. Na raspolaganju smo za pomoći i upite," rekla je bojnica Lidiya Melovnik, liječnica u vojarni "1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia". Dodala je kako se svi pridržavaju zadanih uputa izvještavajući prema vojnoj uspravni.

Zdravstveni djelatnici Hrvatske vojske zajedno pozivaju na oprez i redovitu higijenu te se slažu kako je, uz pridržavanje preporučenih mјera, na svima nama odgovornost za brigu o sebi, ali i o drugima.

ISPRAĆAJ 12. HRVCON-a

SIGURNOST NA PRVOM MJESTU

TEKST

Doris Ravlić

FOTO

Tomislav Brandt

Potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević poručio je pripadnicima 12. HRVCON-a da se u misiji potpore miru Odlučna potpora u potpunosti usredotoče na vlastitu sigurnost, sigurnost kolega te na provedbu zadaća: "Ne vodite se rutinom i uvijek i na svakom koraku procjenjujte rizikel!"

Pripadnici 12. hrvatskog kontingenta bit će raspoređeni u Zapovjedništvu za obuku, savjetovanje i pomoć – Sjever TAAC-N (Train Advise and Assist Command – North) u Mazar-e Sharifu i Zapovjedništvu misije RS – HQ RS u Kabulu

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu održan je 6. ožujka svečani ispraćaj 12. hrvatskog kontingenta u misiju potpore miru Odlučna potpora (Resolute Support) u Afganistanu. Kontingent broji 107 pripadnika, od čega devet žena. Zapovjednik 12. hrvatskog kontingenta u misiji je brigadir Ivica Matanović, dosadašnji načelnik Odjela za obuku u Operativnoj upravi GS OSRH.

U sklopu 12. HRVCON-a, u područje misije odlazi i 38 pripadnika oružanih snaga partnerskih zemalja, od kojih je 31 pripadnik Vojske Crne Gore, pet Vojske Republike Sjeverne Makedonije i dva pripadnika OS-a Albanije.

Pripadnici 12. hrvatskog kontingenta bit će raspoređeni u Zapovjedništvu za obuku, savjetovanje i pomoć – Sjever TAAC-N (Train Advise and Assist Command – North) u Mazar-e Sharifu i Zapovjedništvu misije RS – HQ RS u Kabulu gdje će preuzeti dužnosti od prethodnog, 11. kontingenta. Uz stožerne dužnosti u TAAC-N i HQ RS, pripadnici 12. HRVCON-a obnašat će i dužnosti savjetnika pripadnika

107

PRIPADNIKA
BROJI
12. HRVCON

38

PRIPADNIKA
ORUŽANIH
SNAGA
PARTNERSKIH
ZEMALJA
ODLAZI U
PODRUČJE
MISIJE

afganistske vojske, policije i specijalnih snaga, dužnosti zaštitnih snaga savjetnika i savjetničkih timova, medicinske i vojnopolicijske dužnosti.

SPORAZUM SAD-a I TALIBANA

Uz pripadnike kontingenta, njihove obitelji i kolege iz poslovnih, ispraćaju su nazoičili i potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH viceadmiral Robert Hranj, savjetnik Predsjednika Republike za nacionalnu sigurnost i obranu Dragan Lozančić, veleposlanik Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj Robert Kohorst i drugi visoki uzvanici.

"Želim zahvaliti svima vama, ali i svim vašim prethodnicima na vojničkom i profesionalnom doprinisu u izgradnji i očuvanju mira i sigurnosti diljem svijeta," poručio je pripadnicima ministar obrane Damir Krstičević posebno zahvalivši obiteljima na potpori i razumijevanju. Ministar se osvrnuo i na nedavno potpisani sporazum između Sjedinjenih Američkih Država i talibana koji bi, nakon 18 godina sukoba, u Afganistan trebao donijeti mir: "To je jako dobar korak, ali on još uvijek ne jamči sigurnost ni NATO-ovih snaga ni stanovnika Afganistana. Vodeći računa ponajprije o sigurnosti naših vojnika te našim nacionalnim interesima, poštujući NATO savez i partnere, te uzimajući u obzir najavljenе planove NATO-a, sukladno dalnjem razvoju situacije donijet ćemo pravodobne političke odluke koje su najavljenе od Predsjednika države i predsjednika Vlade."

Pripadnicima kontingenta poručio je da se u potpunosti usredotoče na vlastitu sigurnost i na provedbu zadaća: "Vaša vlastita sigurnost i sigurnost vaših kolega mora uvijek biti na prvom mjestu! Ne vodite se rutinom i uvijek i na svakom koraku procjenjujte rizike."

OCUVANJE MIRA

Pripadnicima 12. kontingenta obratio se i načelnik Glavnog stožera OSRH viceadmiral Robert Hranj kazavši kako je odlazak u Afganistan doprinos očuvanju mira i sigurnosti u svijetu: "Uvjeren sam kako ste spremni za sve izazove s kojima se možete suočiti u obavljanju vaših zadaća. Želim da dokažete svoju profesionalnost, sposobljenost i uvježbanost," poručio je načelnik istaknuvši kako je sigurnost pojedinca i kontingenta važno, ali prioritet je sigurnost pripadnika.

"Od vas očekujem profesionalno, odgovorno i savjesno izvršavanje dužnosti i vojničko ponašanje," poručio je brigadir Matanović kazavši kako je sigurnost pojedinca i kontingenta u cijelini najvažnija.

U Afganistan odlazi i satnik Josip Kovačević, voditelj TOC-a, koji je naglasio kako je za njega odlazak u misiju profesionalni izazov: "Sudjelovanje u multinacionalnom okruženju vrhunac je vojničke karijere, imamo priliku stići nova iskustva i vještine i to prenijeti ostalima."

Zapovjednik 12. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora je brigadir Ivica Matanović, dosadašnji načelnik Odjela za obuku u Operativnoj upravi GS OSRH

SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju provodilo se od 2. do 4. ožujka ocjenjivanje pripadnika Satnije specijalne Vojne policije koji će kao dio Multinacionalne bojne VP-a sudjelovati u rujnu i listopadu na vježbi Sharp Lynx 20 u Poljskoj

PRIPREMA ZA SHARP LYNX 20

Osiguranje štićene osobe, uspostava kontrolne točke, očevid prometne nesreće, mjerjenje brzine, alkotestiranje – sve te zadaće izvršavali su od 2. do 4. ožujka na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju pripadnici Satnije specijalne Vojne policije u sklopu završnog ocjenjivanja postrojbe za vježbu Sharp Lynx 20, koja će se u rujnu i listopadu provoditi u Poljskoj.

Vod Vojne policije na toj će vježbi biti dio Multinacionalne bojne VP-a (NATO MNMPBAT), a cilj vježbe na zemljištu provedba je CREVAL ocjenjivanja sposobnosti Bojne za deklariranu kategoriju spremnosti.

Ocenjivanje Voda, sastavljenog od pri-

TEKST

Martina Butorac

FOTO

Tomislav Brandt

padnika specijalne Vojne policije, na slunjskom poligonu obuhvatilo je dva dijela – prvi je dio ocjenjivanje "in barracks", odnosno u bazi, dok je drugi dio "in filed", odnosno na zemljištu, a sve njihove postupke pažljivo je pratilo ocjenjivački tim na čelu s bojnikom Željkom Barbirom.

"U dva dana ocjenjivanja pripadnika Voda 'in filed' incidenti moraju potkrnjepiti sve zadaće matrice sposobnosti. Nadređeno zapovjedništvo našem Vodu putem veze izdaje zapovijedi, a oni sve incidente moraju završiti sukladno svojim sposobnostima," objašnjava bojnik Barbir. Postoji pet područja ocjenjivanja i nakon završetka ocjenjivanja na zemljištu donosi se konačna

PRVO UVJEŽBAVANJE GRUZIJSKIH SNAGA

Multinacionalna bojna VP-a (NATO MNMPBAT) provest će od 30. rujna do 9. listopada na vojnom poligonu "Wędrzyn" u Poljskoj vježbu na zemljisu Sharp Lynx. U svrhu završnog ocjenjivanja NATO MNMPBAT-a tijekom 2020. provest će se dvije stožerne radionice u Poljskoj i Slovačkoj te od 31. svibnja do 5. lipnja u Simulacijskom središtu Čeških oružanih snaga u Brnu računalno potpomognuta vježba MVV CPX/CAX Sharp Lynx 20. Ta će vježba također poslužiti kao platforma za uvježbavanje Stožera NATO MNMPBAT-a i projiciranje sposobnosti Bojne u planiranju i provedbi NATO-ovih vojnopolicijskih zadaća. Također, sposobnost planiranja, organizacije i provedbe jednorodne (vojnopolicijske) međunarodne vojne vježbe i dobivena CREVAL ocjena potvrda su kvalitete Bojne i samog projekta te će zaokružiti ciklus pridruživanja u MNC-NE (Multinational Corps Northeast), Szczecin, Poljska, za potrebe obuke i vježbi u 2020. godini.

"Zaključno, ova će vježba poslužiti i kao platforma za prvo uvježbavanje gruzijskih vojnopolicijskih snaga u sastavu NATO MNMPBAT-a u provedbi vojnopolicijskih operacija. Ocjenit će ih ocjenjivački tim NATO MNMPBAT-a tjedan prije LIVEX-a SHLX20 na istom vojnom poligonu u cilju pridruživanja gruzijskog Voda Vojne policije u NATO MNMPBAT i Gruzije kao partnera projekta. Aktivnost u potpunosti podržava napore NATO-a i Hrvatske da u sklopu SNGP-a (Substantial NATO-Gorgia Package), podignu ukupne vojne sposobnosti Gruzijskih oružanih snaga," rekao je zapovjednik Satnije specijalne Vojne policije satnik Davor Perak.

Pripadnici Satnije specijalne Vojne policije provodili su klasične vojnopolicijske poslove – osiguranje štićene osobe, očevid prometne nesreće, uspostavu kontrolne točke, mjerjenje brzine, alkotestiranje

lista sukladno alatu za ocjenjivanje CREVAL, odnosno ocjenjuje se je li postrojba borbeno spremna za izvršenje zadaće.

KONTINUIRANA OBUKA

Prije samog ocjenjivanja pripadnici Voda dva su se tjedna uvježbavali na slunjskom poligonu provodeći klasične vojnopolicijske poslove.

"Riječ je o kontinuiranoj obuci. Provodili smo situacijska i instinkтивna gađanja, konvoj operacije, kordon i pretragu, radili smo 'check point', pratnju štićene

Na međunarodnoj vojnoj vježbi Sharp Lynx 20 u Poljskoj sudjelovat će 21 pripadnik Satnije specijalne Vojne policije

osobe i druge vojnopolicijske poslove – kontrola i nadzor brzine, alkotestiranje," nabraja zapovjednik Voda NATO MNMPBAT-a natporučnik Ivan Dejanović. Dodaje kako će na vježbi Sharp Lynx 20 u Poljskoj sudjelovati 21 pripadnik Satnije specijalne Vojne policije.

"Većina pripadnika Voda mlađe je generacije i iznimno sam zadovoljan njihovom motiviranosti. Na vježbi ćemo biti pridodani Multinacionalnoj bojni VP-a, koja se sastoji od češke i poljske satnije te slovačkog i hrvatskog voda. Stoga je vrlo važno voditi računa o različitim taktikama, tehnikama i procedurama različitih postrojbi i kako ih uskladiti. Prilikom rada u međunarodnom okruženju najvažnija je razmjena znanja i iskustva," zaključio je natporučnik Dejanović.

VOJNO ZDRAVSTVENO SREDIŠTE ZzP-a

OPORAVAK NAKON TEŠKE OZLJEDE I ČUDESNOG ZAHVATA

Pripadnica Vojnog zdravstvenog središta Martina Dir, vraćajući se sa zadaće doživjela je tešku prometnu nesreću nakon koje je ostala bez dijela noge. No, zahvaljujući liječničkom timu iz zagrebačke Klinike za traumatologiju na čelu s doc. dr. Dinkom Vidovićem ova 24-godišnjakinja danas stoji na vlastitim nogama i kreće se samostalno

TEKST
Martina Butorac

FOTO
Filip Klen
privatna arhiva

"Doktore, samo vas molim da mi ne amputirate nogu. Spasite je kako god znate." Docent mi je na to odgovorio: "Dat ću sve od sebe." I tu počinje naša borba," kaže 24-godišnja Martina Dir, medicinska sestra iz Vojnog zdravstvenog središta, opisujući trenutke kad je, nakon teške nesreće na autocesti kod Posedara i primarnog zbrinjavanja u zadarskoj bolnici, 30. kolovoza prošle godine vojnim helikopterom prebačena u zagrebačku Kliniku za traumatologiju KBC-a "Sestre milosrdnice". Onđe ju je primio tada dežurni liječnik doc. dr. Dinko Vidović, zahvaljujući kojem ova mlada pripadnica Zapovjedništva za potporu danas stoji na vlastitim nogama i kreće se samostalno uz pomoć štakе.

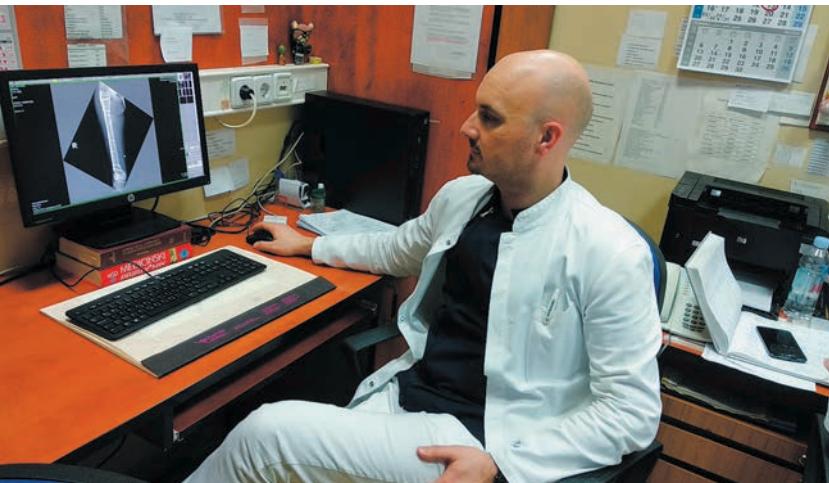
"Od prvog trenutka imala sam povjerenja u njega i njegov rad. Da nije bilo mojeg vozača i kolege Mihovila Čuljka bila bih mrtva, a bez dr. Vidovića bila bih bez noge," dodaje.

S Martinom smo razgovarali neposredno nakon završetka rehabilitacije u Krapinskim toplicama, prije nego što se uputila kući u Pulu gdje će čekati još jednu operaciju, i to devetu u nizu. No, uz široki osmijeh Martina govori kako je prezadovoljna kako teče njezin oporavak i neizmjerno zahvalna dr. Vidoviću što joj je spasio nogu. Tome se, napominje, prije šest i pol mjeseci mogla samo nadati. Naime, Martina je teško stradala vraćajući se sa zadaće na vojnem poligonu "Josip Jović" u Udbini, gdje je radila na osiguranju obuke Vojne policije. Kombi, u kojem je sjedila na mjestu suvozača, sudario se s kamionom, a cijeli desni prednji dio kombija bio je smrskan do neprepoznatljivosti.

KOST IZVAN TIJELA

"Samo mi nemoj umrijjeti," ponavlja mi je kolega Mihovil i rekao mi neka ne gledam dolje, a ja sam automatski spustila pogled. Vojna odora bila mi je poderana i vidjela sam kost. Nisam osjećala nikakvu bol. Kad sam to pomislila, pala sam u nesvijest. Iduće čega se sjećam jest kako vatrogasci režu lim, a kolega i dalje sjedi pored mene. Nije me napustio niti u jednom trenutku, spasio mi

VOJNO ZDRAVSTVENO SREDIŠTE ZzP-a

je život. Izvan vozila bila je gužva i ja sam htjela izići. Trznula sam nogom i opet izgubila svijest. Kad su me izvlačili iz vozila, kost je pala na cestu," prisjeća se dramatičnih trenutaka 24-godišnjakinja. Hitno je prevezena u zadarsku bolnicu, a tamošnji liječnici Martini su postavili vanjski fiksator koji se koristi kod otvorenih prijeloma noge te kontaktirali s doktorom Vidovićem iz zagrebačke Klinike za traumatologiju rekavši mu kako se radi o vrlo teškoj i neobičnoj ozljedi koju oni ne mogu zbrinuti.

"Iznenađujuće, s obzirom na težinu ozljede, pacijentica je bila dobrog općeg stanja. No, mi smo u Zagrebu ostali zatečeni težinom, ali i bizarnošću ozljede. Naime, njezina bedrena kost s koljenom bila je potpuno izvan tijela i dopremljena je s njom u vrećici. Tako nešto nikad dosad u karjeri nisam video. Osim što nije imala kost, imala je i prijelom patele, sve je bilo otvoreno, kontaminirano i oštećeno. Budući da se nikad nisam susreo s takvom ozljedom, niti mi je to bilo poznato iz literature, nisam znao što napraviti," govori dr. Vidović.

"Kost se pacijentici nije mogla vratiti unutra jer je bila inficirana i Martina bi zasigurno dobila sepsu, a jedino rješenje tad bi bila amputacija. Kad bi se kost i dekontaminirala, drugi problem bio je," ističe dr. Vidović, "kako kost oživjeti i re-

Operacija je trajala nešto više od 11 sati, a u jednom trenutku u sali je bilo 15 osoba – vaskularni i mikrovaskularni tim, ortopedsko-traumatološki tim i drugo medicinsko osoblje

vaskularizirati, dok se kao treći problem postavilo kako reparirati ligamente, uspostaviti kontinuitet ekstremiteata natkoljenice i potkoljenice kako bi se dobio funkcionalan zglog. Liječnički tim na čelu s dr. Vidovićem stoga je Martininu bedrenu kost s koljenom pohranio u banku tkiva dok nije osmišljen plan njezina liječenja. Taj je korak bio iznimno važan jer je kost bila inficirana, svi su mikrobiološki uzorci bili pozitivni na izrazito patogene bakterije i u banci tkiva kost se trebala posebnim postupkom dekontaminirati.

MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP

"Oko ovog slučaja konzultirao sam se i sa stranim klinikama, primjerice njemačkom klinikom za ortopediju i traumatologiju. Oni također nisu imali gotovo rješenje jer se nikad nisu susreli s tako bizarnom ozljedom. Predlagali su da kost vratimo natrag i sve učvrstimo dugačkim čavljom i napravimo artrodezu, no tad bismo ukočili cijeli ekstremitet i pacijentica više ne bi mogla saviti koljeno. To bi za nju bio velik invaliditet. Ta je opcija bila na stolu, no ja sam za nju imao neki drugi plan – pokušati vratiti funkciju koljena i cijelog ekstremiteta. Da bi to uspjelo, morali smo pristupiti multidisciplinarno," objašnjava nam dr. Vidović. Stoga je osnovan cijeli liječnički tim kako bi se do najsitnijeg detalja osmislio operaciju.

"Čekanje do operacije trajalo je 16 dana. Tih 16 dana bila sam spremna na sve. Na kraju sam se pomirila i s amputacijom, bila sam sretna što mi nije ozlijedena kralježnica. Dan prije operacije dr. Vidović mi je rekao kako je 90-postotna vjerojatnost da će nogu biti spašena. Budući da mi je na početku govorio da je ta šansa samo jedan posto, ja sam mu samo odgovorila kako je 10 posto jako dobar postotak," kaže kroz smijeh 24-godišnja Martina te ističe kako joj je tijekom cijele pripreme za operaciju, uz roditelje, velika potpora bio i zaručnik, inače pripadnik mb Pauci.

Operacija je išla vrlo glatko jer ju je, prema riječima dr. Vidovića, liječnički tim odradio "sto puta na papiru i u glavi". Liječnici su bili spremni i za najlošiji scenarij i za svaki pojedinačni korak isplanirano je moguće rješenje ako nešto pođe po zlu.

"Operacija je trajala nešto više od 11 sati, a u jednom trenutku u sali je bilo 15 osoba – vaskularni i mikrovaskularni tim, ortopedsko-traumatološki tim i drugo medicinsko osoblje. Svaki korak operacije ispašao je teži od očekivanog i morali smo posegnuti za planom B. Imali smo spreman i plan C, no do njega nismo došli. Neki su na operaciju došli iz noćnog dežurstva, no držala nas je želja da se napravi velika stvar za tu mladu ženu," opisuje ovaj jedinstven i nikad do sada izveden operativni zahvat dr. Vidović. Da ova operacija nije uspjela, napominje, drugog rješenja ne bi bilo. Ekstremitet ne može funkcionirati na koži i mišićima, vanjski fiksator ne može ostati trajno, i jedino rješenje bila bi amputacija. Liječnici su se najviše bojali poslijeoperativne infekcije, no svi upalni parametri u idućim danima padali su i Martina se od operacije jako dobro opravljala.

POZITIVAN STAV

“Naš je prvi cilj spasiti život, što je učinjeno još u zadarskoj bolnici. Drugi je cilj bio spasiti ekstremitet i treći je bio spasiti funkciju noge. U svemu smo uspjeli,” govori dr. Vidović. Ono što posebno ističe jest Martinino psihičko stanje i pozitivan stav koji je svakako pridonio ovakvom ishodu.

“Ono što me kod nje posebno iznenadilo jest koliko je ta mlada žena psihički jaka. To je strahovita trauma, osobito u toj životnoj dobi. Da se tako nešto dogodi gotovo na početku života i da to tako hrabro podnesete... U svojoj praksi susrećem se s ljudima koji imaju minimalne ozljede pa završe lošije zbog lošeg psihičkog stanja. Međutim, kod Martine to nije bio slučaj,” navodi njezin liječnik. Nakon ovog iznimnog zahvata Martina je još šest mjeseci provela u bolnici vježbajući s fizioterapeutom, a na nogu je prvi put stala u siječnju. Kad se opratala od bolničkog osoblja, Martina je stajala na svojim nogama bez pomagala, a kretala se uz pomoć štaka.

“Jako sam zadovoljan kako teče oporavak. Pacijentica je stvarno posebna. S ovakvim slučajem liječnik se susreće možda jednom u karijeri, a ona je moj najvažniji pacijent. Ova je operacija za mene smisao mog posla,” zaključuje dr. Vidović.

Iako Martinino liječenje nije ni približno gotovo i predviđa se da će trajati još godinama, ona ne gubi optimizam. Posebno ističe Zakladu vojne solidarnosti, koja je njezinim roditeljima omogućila da budu uz svoju kćer tijekom cijelog njezina boravka u zagrebačkoj bolnici. Na kraju razgovora pitamo Martinu kakvi su joj planovi za budućnost, planira li i dalje ostati u Hrvatskoj vojsci, a ona nam uz široki osmijeh odgovara: “Naravno. Uvijek vjerna.”

Nakon ovog iznimnog zahvata Martina je još šest mjeseci provela u bolnici vježbajući s fizioterapeutom. Kad se opratala od bolničkog osoblja, stajala je na svojim nogama bez pomagala, a kretala se uz pomoć štaka

Od ukupno 16 ustrojstvenih formacijskih timova postrojbi GOMBR-a stazu dugačku oko 20 kilometara i ove je godine prvi svladao tim iz Vojnoobavještajne satnije, drugo mjesto osvojili su pripadnici iz Zapovjedne satnije, dok su treći na cilj istodobno stigla dva tima iz mehanizirane bojne Sokolovi

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

NAJBOLJI BORBENI TIM GOMBR-A

TEKST

Martina Butorac

FOTO

Tomislav Brandt

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

Povodom obilježavanja Dana Gardijske oklopno-mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske četvrtu godinu zaredom na vojnom poligonu "Gašinci" 11. i 12. ožujka održano je natjecanje za najbolji borbeni tim GOMBR-a.

Iznenadenja nije bilo ni ove godine – od ukupno 16 ustrojstvenih formacijskih timova postrojbi GOMBR-a stazu dugačku oko 20 kilometara i ove je godine prvi svladao tim iz Vojnoobavještajne satnije, drugo mjesto osvojili su pripadnici iz Zapovjedne satnije, dok su treći na cilj istodobno stigla dva tima iz mehanizirane bojne Sokolovi.

Kroz osam radnih točaka provjeravale su se sposobnosti iz područja orijentacije, prepoznavanja i svladavanja kontaminiranog područja, svladavanja prepreka prečnicom, bacanja ručne bombe, svladavanja opasnog područja i minskog polja, zbrinjavanja ranjenika i logističke popune te rasklapanja naoružanja.

"Ukupno su se za natjecanje prijavile 22 ekipe, dok ih je lani bilo 19. Iz godine u godinu broj prijavljenih ekipa raste. Natjecateljski timovi moraju proći osam radnih i dvije kontrolne točke, a u odnosu na prošlu godinu uveli smo jednu novu radnu točku – svladavanje prepreka prečnicom," govori nam zapovjednik natjecanja pukovnik Ivan Liović.

KVALIFIKACIJSKO GAĐANJE

Nova radna točka nije jedina novost u odnosu na prošlogodišnje natjecanje, nadovezuje se koordinator natjecanja časnički namjesnik Dražen Horvat, inače prvi dočasnik GOMBR-a te objašnjava o čemu se točno radi.

"Ove smo godine prvi put dana natjecanja provedli kvalifikacijsko gađanje. Svi su timovi imali gađanje VHS puškama, bile su dvije udaljenosti i dva stava - ležeći i klečeći. Prošle godine prva je radna točka bila tim u napadu, a ove smo godine to izbacili kako bismo mogli imati cijeli poligon za samo natjecanje. Tako nismo ograničeni automatskim pješačkim strelištem, nego imamo na raspolaganju cijeli poligon," kaže koordinator na-

Nakon četiri i pol sata na cilj su prva stigla četvorica pripadnika Vojnoobavještajne satnije – vođa tima desetnik Josip Perković, skupnik Marijan Jurić, vojnik Stjepan Damjanović i razvodnik Matej Nađ.

tjecanja. Ovisno o ostvarenim rezultatima kvalifikacijskog gađanja odredila su se i startna mjesta, a neki su timovi i otpali pa je tako samu stazu prolazilo ukupno 16 timova. Točnije, po jedan tim iz Vojnoobavještajne satnije, Tenkovske bojne, Zapovjedne satnije, Logističke satnije i Inženjerijske bojne, osam timova iz mb Sokolovi te tri tima iz mb Pume.

"Svaki član tima opremljen je puškom VHS, ima svoju borbenu opremu, koja uključuje prsluk, kacigu, odoru, a u rangu mora imati i vreću sa sedam kilograma pjeska. O hrani i vodi te o dodatnoj opremi sami odlučuju što će ponijeti. Na startnoj poziciji i nakon što timovi prođu zadnju radnu točku, vreća s pjeskom važe se kako bismo bili sigurni da si pripadnici nisu malo olakšali ranac. U prosjeku on teži više od deset kilograma," kaže stožerni narednik Dražen Medved, prvi dočasnik Inženjerijske bojne, koji je u ulozi organizatora provedbe natjecanja, a ekipu Hrvatskog vojnika proveo je kroz sve radne točke.

BRZINA I PRECIZNOST

Prije nego što smo krenuli u obilazak svih radnih točki raspoređenih po cijelom poligonu u Gašincima, stožerni narednik Medved napominje kako borbeni timovi tijekom natjecanja ne smiju nositi i upotrebljavati uređaje za satelitsku orijentaciju i mobilne telefone.

Prva radna točka – orijentacija ujedno je bio zadatak koji je timovima zadavao najviše muke, ali i zadatak u kojem je pobjednički tim stekao odlučujuću prednost pred ostalim natjecateljima. Ovdje je zadaća borbenih timova bila da uz pomoć zemljovida na stazi koncipiranoj kao djetelina s če-

tiri lista nađu orientacijske točke na svakom listu i to tako da se nakon pronašlaska točke na prvom zadanim listu tim vraća na početnu poziciju i kreće na sljedeće listove. Timovi su najviše vremena izgubili upravo na ovoj radnoj točki za koju su nam poslje rekli kako je bila najzahtjevnija. Za drugu radnu točku, bacanje ručne bombe, bilo je potrebno dosta preciznosti.

"Svaki tim ima 12 bombi, znači svaki član baca po tri bombe. Baca se iz ležećeg položaja i s udaljenosti od deset metara. Za svaku neubačenu bombu, natjecatelji dobivaju kaznu od 30 sekundi," opisuje voditelj druge radne točke narednik Goran Zubić. Kazneno vrijeme timovi koriste za kratak predah još umorni nakon svladavanja prve radne točke.

Treći zadatak natjecatelja jest prolazak kroz kontaminirano područje, a kako nam objašnjava stožerni narednik Kristijan Bičanić, voditelj te radne točke, radi se o simulaciji kretanja vojnika na bojištu u otežanim i kontaminiranim uvjetima. Borbeni timovi dužni su postupiti po svim propisanim standardima i pritom imati svu zaštitnu i borbenu opremu. Četvrtu radnu točku, svladavanje prepreka prečnicom, borbeni timovi prolaze bez većih poteškoća. Slijedi peta radna točka u kojoj natjecatelji moraju proći kroz označeno minsko polje, a u njemu postoji mogućnost zaostalih minsko-eksplozivnih sredstava. Zapreke se svladavaju radom u binomima u što kraćem vremenu tako da se niti jedna zapreka ne dotakne i sruši. Ovu su radnu točku, prema riječima njezina voditelja narednika Josipa Perkovića, natjecatelji prolazili besprijekorno.

Na šestoj radnoj točki treba svladati opasno područje pra-

vilno koristeći individualne tehnike kretanja prilagođene zemljištu i situaciji. Timovi ovdje, među ostalim, moraju puzeći proći žičanu prepreku, zatim svladati duboki kanal prelazeći preko balvana te prebaciti se preko zida.

PEHAR I PRIZNANJA

Neuobičajeno toplo vrijeme za sredinu ožujka, gotovo ljetnih 25 stupnjeva, borbenim timovima otegnuta je okolnost pri kretanju kroz poligon i svladavanju svih radnih točaka. No, svi natjecatelji trude se što prije svladati sve radne točke i u što kraćem vremenu stići na cilj. Na sedmoj radnoj točki zadatak je natjecatelja prvo zbrinuti ranjenika, a potom osigurati opskrbu streljivom i hranom. Prije nego uđu u cilj borbeni timovi na osmoj radnoj točki trebaju na pravilan način rastaviti jurišnu pušku VHS, točno i sigurno, ne dovodeći sebe i druge u opasnost.

Nakon četiri i pol sata na cilj su prva stigla četvorica pripadnika Vojnoobavještajne satnije – vođa tima desetnik Josip Perković, skupnik Marijan Jurić, vojnik Stjepan Damjanović i razvodnik Matej Nađ.

"Bilo je dosta naporno, ali dali smo sve od sebe. Najteža nam je bila orientacija, no nekako smo to izvukli najbolje što smo mogli i zbog toga smo bili u velikoj prednosti u ostalom dijelu staze. Osim toga, imali smo prednost jer smo dobro odradili gađanje u kvalifikacijama pa nismo nikog morali strizati i staza nam je bila otvorena. Kako je vrijeme odmicalo, bilo nam je sve teže kretati se zbog vrućine," komentirao je vođa tima na cilju te dodao: "Pobjedu posvećujemo svima koji su dali živote za našu domovinu i to nam je ujedno i motivacija za daljnji rad."

Iako su u natjecanje krenuli s velikim vremenskim zaostatkom, brzim prolaskom kroz sve radne točke uspjeli su ga nadoknaditi te su drugi na cilj stigli pripadnici Zapovjedne satnije. Nakon njih uz povike "Jednom Sokol, uvijek Sokol" u cilj su istodobno stigla dva tima iz mb Sokolovi, a natjecanje je na kraju završilo ukupno 14 timova. Najboljem borbenom timu bit će uručen prijelazni pehar i priznanja za ostvarene rezultate tijekom središnje svečanosti proslave Dana GOMBR-a.

Kroz osam radnih točaka provjeravale su se sposobnosti iz područja orientacije, prepoznavanja i svladavanja kontaminiranog područja, svladavanja prepreka prečnicom, bacanja ručne bombe, svladavanja opasnog područja i minskog polja, zbrinjavanja ranjenika i logističke popune te rasklapanja naoružanja

EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA

Iza pripadnika 4. AVPD tima mjeseci su temeljitog i napornog rada tijekom kojih su usvajali brojne obučne sadržaje. Zadnja provjera pred odlazak u operaciju provedena je 10. i 11. ožujka u splitskoj vojarni "Admiral flote Sveti Letica-Barba" i u akvatoriju srednjeg Jadrana

AVPD TIM SPREMAN ZA ODLAZAK U OPERACIJU POTPORE MIRU

TEKST

Doris Ravlić

FOTO

Mladen Čobanović

EU NAVFOR SOMALIA – ATALANTA

Ukupno 12 pripadnika 4. hrvatskog autonomnog tima za zaštitu broda (Autonomous Vessel Protection Detachment – AVPD) sredinom travnja odlazi u još jednu međunarodnu operaciju potpore miru u Somaliji – Atalanta (EU Navfor Somalia – Operation Atalanta). Tijekom operacije pripadnici tima boravit će na trgovackom brodu sa zadaćom zaštite broda koji u sklopu Svjetskog programa za hranu (World Food Programme – WFP) prevozi i dostavlja humanitarnu pomoć.

Iza pripadnika 4. AVPD tima mjeseci su temeljitog i napornog rada tijekom kojih su usvajali brojne obučne sadržaje. Zadnja provjera pred odlazak u operaciju provedena je 10. i 11.

ožujka u splitskoj vojarni "Admiral flote Sveti Letica-Barba" i u akvatoriju srednjeg Jadrana. Sve naučeno, u skladu sa zahtjevima iz međunarodnih sporazuma koji se odnose na provedbu operacije, pripadnici AVPD tima demonstrirali su na vojnoj vježbi provedenoj pred ocjenjivačkim timom Glavnog stožera OSRH.

Scenarij vježbe obuhvatio je niz situacija s kojima se pripadnici tima mogu susresti tijekom provedbe operacije – od procedura i zadaća nakon dolaska u vojnu bazu; primopredaje opreme i naoružanja u bazi; primopredaje broda te ukrcanja kontejnera i opreme na brod do incidentnih događaja u luci ili tijekom plovidbe; pokušaja napada pirata u brzim gumenim čamcima; zbrinjavanja i helikopterske evakuacije ranjenika; izvlačenja čovjeka iz mora; požara na brodu; dnevnog i noćnog gađanja; aktivnosti potrebnih za hitno napuštanje broda i slično..

Drugog dana vježbe pripadnici tima demonstrirali su kako će konkretno odgovarati na pojedine incidente, štiteći baloni ophodni brod Hrvatske ratne mornarice OOB-31 "Omiš",

zapovjednik 4. AVPD tima kapetan korvete Sergej Kozmi

“Pripadnici tima na brodu su prije svega kako bi ga štitili od eventualne ugroze – otmice, napada, ali isto tako, vrlo je važan dio uspješnog izvršavanja zadaća sposobnost uspostave kontakta te pronalazak nekonfliktog rješavanja mogućih problema s lokalnim stanovništvom.”

čelnik ocjenjivačkog tima kapetan fregate Željko Doko

“Hrvatski je tim izvrsno opremljen, obučen, pripremljen i ima autonomnost potrebnu za upućivanje u operaciju EU Navfor Somalia – Atalanta. Bit će spreman pružiti zaštitu i osigurati sigurnost štićenog broda Svjetskog programa za hranu ako protivničke piratske skupine budu uočene na otvorenom i teritorijalnom moru te u lukama obalnih zemalja.”

gdje im se pridružila i ekipa Hrvatskog vojnika. Zapovjednik 4. AVPD tima kapetan korvete Sergej Kozmi objašnjava nam kako je pred njima vrlo zahtjevna zadaća sa ciljem zaštite reteta s humanitarnim predznakom: “Pripadnici tima na brodu su prije svega kako bi ga štitili od eventualne ugroze – otmice, napada, ali isto tako, vrlo je važan dio uspješnog izvršavanja zadaća sposobnost uspostave kontakta te pronalazak nekonfliktog rješavanja mogućih problema s lokalnim stanovništvom. Bitan je faktor i upoznavanje s posadom broda kako bi se uspostavio sklad bez kojeg bi suživot na brodu bio nemoguć.”

Objašnjava nam kako su se pripadnici tima tijekom devetodjedne obuke upoznavali te učili vještini rukovanja pištoljem i automatskom puškom, statično ili u pokretu, pri normalnoj ili smanjenoj vidljivosti, iz različitih položaja i na različitim udaljenostima. Svladavali su bojno gađanje iz Browninga i snajpera; prošli su obuku prve pomoći prema STANAG-u 2122; usvajali su znanja i upoznavali se s područjem operacije u koju odlaze te sa zadaćama koje ih na tom izazovnom putu očekuju. Uspješnim završetkom obuke polaznici su stekli znanja i vještine iz općeg stanja potrebnog za područje operacije i poznavanje glavne misije; temeljnih zadaća sigurnosne zaštite broda, korištenja operativne dokumentacije te primjena mjera sigurnosti u području operacije.

Kapetan korvete Kozmi govori nam kako nije bilo nimalo lako izabrati 12 pripadnika koji odlaze u područje operacije: “Svi su pokazali potrebne kvalitete i spremnost bez obzira na to jesu li bili glavni ili pričuvni kandidati.”

Glavnina obuke provodila se u kabinetima Središta za obuku HRM-a, na streljuštu “Lisičići” te na brodovima HRM-a kako bi odabrani kandidati imali što realnije uvjete tijekom provedbe programa.

Jedan je od članova tima narednik Nenad Radić, koji je proglašen najboljim polaznikom predputne obuke: “Iza nas su kvalitetne i intenzivne obučne aktivnosti. Pripreme su bile temeljite i obuhvatile su ono što nas čeka u području operacije. Siguran sam kako odlazimo potpuno spremni.” Govori kako je najveći izazov bio stvoriti sinergiju između mladosti i iskustva s obzirom na to da tim obuhvaća pripadnike različitih dobnih skupina.

Tijekom provedbe programa nositelji obuke bili su pripadnici prethodnih triju AVPD timova. Za njih ističe kako su svojim iskustvom i naučenim lekcijama bili izvrstan putokaz prema onom što pripadnici 4. AVPD tima mogu očekivati u području operacije.

“U svim su situacijama pripadnici 4. hrvatskog AVPD tima imali profesionalan i brz odgovor, bez ijednog odstupanja od najviših standarda postupanja, bez incidenta ili ozljede, dokazujući tako da su izvanredno dobro obučeni i u vrhunskoj formi,” zadovoljno govori nakon vježbe kapetan korvete Kozmi.

Da su pripadnici tima borbeno spremni ubrzo nam potvrđuje i čelnik ocjenjivačkog tima kapetan fregate Željko Doko: “Hrvatski je tim izvrsno opremljen, obučen, pripremljen i ima autonomnost potrebnu za upućivanje u operaciju EU Navfor Somalia – Atalanta. Bit će spreman pružiti zaštitu i osigurati sigurnost štićenog broda Svjetskog programa za hranu ako protivničke piratske skupine budu uočene na otvorenom i teritorijalnom moru te u lukama obalnih zemalja.” Posebno je istaknuo borbeni moral i spremnost koje su pripadnici tima pokazali prilikom izvršavanja zadaća.

Pripadnicima tima veliku je logističku potporu tijekom provedbe vježbe pružila posada broda OOB-31 “Omiš” na čelu s poručnikom fregate Ivanom Carevićem.

PRISEGA U POŽEGI

ČAST JE NOSITI HRVATSKU ODORU

TEKST

Lada Puljizević

FOTO

Mladen Čobanović

Svečana prisega 27. naraštaja ročnika na dragovoljnem vojnom osposobljavanju održana je 7. ožujka na Trgu Sv. Trojstva u Požegi. Bila je to prva prisega nakon 28 godina koja je održana na požeškom gradskom trgu, čime je još jednom potvrđena izvrsna suradnja Hrvatske vojske i lokalne zajednice

Svečanosti prisege prvog ovogodišnjeg naraštaja u kojem je bilo 327 ročnika, među kojima 57 žena, nazočili su predsjednik i vrhovni zapovjednik OSRH Zoran Milanović, izaslanik predsjednika Vlade potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH viceadmiral Robert Hranj, predstavnici Požeško-slavonske županije i gradova Požege, Kutjeva i Pleternice, predstavnici braniteljskih udruga proisteklih iz Domovinskog rata te mnogobrojni prijatelji i članovi obitelji ročnika. Ova prijega prva je nakon 28 godina koja je održana na požeškom gradskom trgu, čime je još jednom potvrđena izvrsna suradnja Hrvatske vojske i lokalne zajednice. Čestitajući ročnicima na njihovu odabiru vojnog poziva predsjednik Milanović rekao je kako danas, u vremenu komfora i lagodnosti, vojni poziv odabiru probrani i rijetki ljudi. "U današnjem svijetu brojnih globalnih izazova Hrvatska se brani i izvan njezinih granica - no najviše vam je mjesto ovdje i ja ću se, u skladu s Ustavom, kao predsjednik za to zalogati." Čestitajući ročnicima i njihovim obiteljima ministar Krstičević izrazio je zadovoljstvo što je ovo prva svečana prijega nakon Domovinskog rata koja se održava izvan vojarne. Prisjetio se siječnja ratne 1992. godine kad je na istom požeškom trgu održano prvo svečano postrojavanje i prijega pripadnika slavne 123. požeške brigade pod vodstvom požeškog generala Miljenka Crnja. "Nema svečanijeg i prigodnijeg mjesta za hrvatskog vojnika nego onog među svojim narodom. Pobjednička Hrvatska vojska nastala je iz naroda, iznikla je i stvorena u teškim vremenima Domovinskog rata i njezino će mjesto uvijek biti uz narod. Nema jakе Hrvatske vojske bez potpore hrvatskog naroda," istaknuo je ministar Krstičević te je, obraćajući se postrojenim ročnicima poručio: "Budite ponosni na vašu odluku da svojoj domovini služite kao pripadnici Hrvatske vojske. Zbog vas, hrvatskih vojnika, naša je vojska oduvijek bila, i zauvijek će ostati jamac sigurnosti i stabilnosti Republike Hrvatske, a hrvatskom narodu uvijek će biti na raspolaganju."

Načelnik Glavnog stožera OSRH viceadmiral Hranj naglasio je kako naizgled formalan čin prijega ima velik značaj. "Prijegom ste se obvezali na vjernost domovini i na profesionalno izvršavanje svojih obveza u obrani domovine. Današnjim ste činom odlučili biti vojnici, što nije jednostavan odabir posla, već prije svega odabir životnog poziva i načina života. To je odabir teških i zahtjevnih zadaća, ali i odabir časne i odgovorne dužnosti – odabrali ste potpunu posvećenost vjernoj službi domovini i hrvatskom narodu."

Povodom svečanosti prijuge, na Trgu Sv. Trojstva u Požegi održan je i taktičko-tehnički zbor naoružanja i vojne opreme Hrvatske vojske.

Obuka 27. naraštaja ročnika započela je 14. veljače, a trajat će do 9. travnja 2020. Tijekom tih osam tjedana ročnici su prvu fazu obuke u trajanju od dva tjedna proveli u vojarni "123. brigade HV" u Požegi, petotjedna druga faza održava se u vojarni te na Logističkom vježbalištu "Glavica" i streljištu "Novo Selo", dok će zadnji tjedan i treću fazu obuke ročnici provesti u vojarni u Požegi. Ročnici će usvajati temeljna znanja i obučavati se u rukovanju osobnim oružjem, kretanju, komuniciranju, zaštiti, načinima reagiranja u raznim situacijama i sl.

ANTE PLEĆAŠ

Doktor sam veterinarske medicine i dolazim iz Dubrovnika. Na dragovoljno vojno ospozobljavanje prijavio sam se jer me oduvijek zanimalo vojnički način života. Zadovoljan sam, obuka pruža puno više nego sam očekivao, a u idućim tjednima slijedi usvajanje vojničkih znanja. Mogao bih kao veterinar ostati u Oružanim snagama jer mi one pružaju mogućnosti za daljnje učenje i napredovanje, u veterinarskoj struci i u vojnoj službi.

JURICA GOTSTAJN

Dolazim iz Zagreba, imam 23 godine, prvočlanik sam kroatologije i nekako mi se logično činilo da nakon studija o hrvatskom kulturnom i nacionalnom identitetu svoju ljubav prema domovini iskažem oblaženjem hrvatske vojne odore. U idućim tjednima naučit ćemo nove vještine, znanja i tehnike, a u budućnosti se nadam daljnjem usavršavanju u vojnom pozivu.

ANA MATIJAŠ

Imam 24 godine, dolazim iz mjesa Pozorac kod Trogira. Nakon završetka studija psihologije donijela sam odluku pristupiti dragovoljnom vojnom ospozobljavanju. Na taj način želim sačuvati uspomenu na svojeg strica Andriju Matijaša Pauka koji je poginuo u Domovinskom ratu. Rodila sam se nakon njegove smrti, ali cijeli život slušam o njemu, o njegovim idealima i to je ono što želim nositi sa sobom kroz moj vojnički put. Čast je nositi ovu odoru zahvaljujući ljudima koji su se borili za nas.

PRIMOPREDAJA DUŽNOSTI ZAPOVJEDNIKA GARDIJSKE MEHANIZIRANE BRIGADE

TEKST: OJI / FOTO: Josip Kopi

U Kninu je održana svečana ceremonija primopredaje zastave između starog i novog zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade – brigadnog generala Tihomira Kundida i brigadira Dražena Resslera. Brigadir Ressler u toj je svečanoj prigodi rekao kako mu je nova dužnost čast i zadovoljstvo te istaknuo kako će u radu naglasak staviti na njegovanje izvrsnosti Gardijske mehanizirane brigade...

HRVATSKA KOPNENA VOJSKA

U Domu Hrvatske vojske u Kninu održana je 16. ožujka svečana ceremonija primopredaje zastave između starog i novog zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade – brigadnog generala Tihomira Kundida i brigadira Dražena Resslera, u nazočnosti potpredsjednika Vlade i ministra obrane Damira Krstičevića i načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH admirala Roberta Hranja. Ministar Krstičević podsjetio je kako su upravo gardijske brigade za vrijeme Domovinskog rata dale nemjerljiv doprinos u obrani hrvatskog suvereniteta i samostalnosti.

“Sedam gardijskih brigada bile su nešto posebno, bile su naš štit i naš ponos. Nažalost, mnogi poginuli i nestali hrvatski branitelji bili su upravo pripadnici gardijskih brigada,” podsjetio je ministar i rekao kako osjeća velik ponos i čast što je upravo on obnašao dužnost zapovjednika 4. gardijske brigade.

“Naše vojarne nose imena po ratnim brigadama. Na taj način baštinimo nasljeđe pobjednika i čuvamo uspomenu na teške, ali i ponosne dane kad se oslobađala Hrvatska,” zaključio je. Ministar je zahvalio generalu Kundidu na časnom i profesionalnom vođenju Brigade. Podsjetio je kako je iz te Brigade prvi put upućena postrojba razine satnije iz bojne Tigrovi u Litvu u sklopu NATO-ove aktivnosti eFP. Prošle je godine u spomenutu aktivnost upućena satnija iz sastava bojne Pauci.

“Povratkom svečanosti uručenja beretki novim pripadnicima bojni te sudjelovanjem u organizaciji značajnih obljetnica iz Domovinskog rata itekako ste dokazali kako poštujete one vrijednosti za koje smo se zajedno borili,” rekao je ministar.

Novom je zapovjedniku poručio: “Pred vas su postavljene zahtjevne i složene zadaće. Ali sukladno iskustvu i odgovornim dužnostima koje ste obnašali, uvjeren sam kako ćete ih u potpunosti izvršiti. Poseban naglasak stavljam na provedbu realne i zahtjevne obuke, koja će biti u funkciji provedbe triju misija Hrvatske vojske. Kao ministar obrane inzistiram da se vodi računa o trima temeljnim načelima: zakonitosti postupanja kao ključnom načelu, zatim o osiguranju spremnosti izvršenja svih zadaća Hrvatske vojske jer Hrvatska vojska mora uvijek biti spremna izvršiti svaku zadaću i, ne manje važno, moramo se brinuti o sigurnosti svakog pojedinca.”

Admiral Hranj zahvalio je generalu Kundidu na časnom i uzornom obnašanju dužnosti zapovjednika Gardijske mehanizirane brigade i naglasio kako vjeruje da će GMBR pod vodstvom brigadira Resslera nastaviti ići istim putem izvrsnosti.

Brigadir Ressler u toj je svečanoj prigodi rekao kako mu je nova dužnost u Hrvatskoj vojsci čast i zadovoljstvo. Istaknuo je kako će u svojem radu naglasak staviti na njegovanje izvrsnosti Gardijske mehanizirane brigade.

“Svjestan sam obveza i odgovornosti koje ova dužnost sa sobom nosi. Prije svega, odgovornost za ljudе, koji će biti u fokusu, a zatim i odgovornost za sveobuhvatnu spremnost GMBR-a,” rekao je novi zapovjednik te naglasio kako mu spremnosti, motiviranosti i odlučnosti ne nedostaje.

Izrazio je nadu u nastavak planiranih obučnih aktivnosti te izdvojio vojne vježbe Patria, vježbu Spremnost kao glavni obučni događaj HKoV-a, kao i vježbu Udar kao glavni obučni događaj GMBR-a. General Kundid istaknuo je kako je ponosan na ostvarenja i uspjehe pripadnika Gardijske mehanizirane brigade: “Bila mi je čast biti na čelu Brigade nepune četiri godine. Želim da i dalje bude na tronu izvrsnosti te zahvaljujem svim pripadnicima na suradnji i podršci.”

ZAPOVJEDNIŠTVO SPECIJALNIH SNAGA

HODNJA U SJEĆANJE NA POGIBIJU PRIPADNIKA SPECIJALNIH POSTROJBI

Povodom obilježavanja 27. obljetnice pogibije pripadnika specijalnih postrojbi bojnika Nenada Mataka Mehe, pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga predvođeni načelnikom Stožera zamjenikom zapovjednika pukovnikom Mirkom Bošnjakom uputili su se 13. ožujka na 14 kilometara dugu hodnju na Velebitu.

Uz pripadnike Zapovjedništva specijalnih snaga, na hodnji su uz članove obitelji bojnika Mataka sudjelovali bivši pripadnici specijalnih postrojbi, predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata te juniori Veslačkog kluba "Jadran" iz Rijeke s trenerom Željkom Ravlićem, bivšim pripadnikom specijalnih postrojbi.

U crkvi Velike Gospe na Velikom Rujnu don Marinko Jelečević služio je misu kojoj su nazočili svi sudionici hodnje. Pukovnik Bošnjak rekao je tom prilikom kako mu je drago što su na ovogodišnjoj hodnji uz pripadnike ZSS-a i predstavnike udruga sudjelovali mladi sportaši te kako je upravo to primjer kako se promiču i njeguju vrijednosti Domovinskog rata.

"Na današnji dan prisjetili smo se heroja Domovinskog rata bojnika Nenada Mataka Mehe, ali i svih onih koji su dali život za domovinu. Dobro je poznato kako pripadnici ZSS-a njeguju duh zajedništva i pobjede i kako se čuva sjećanje na poginule," rekao je pukovnik Bošnjak. Istaknuo je također kako je ta hodnja primjer kako se održava tjelesna

Pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga povodom obilježavanja 27. obljetnice pogibije pripadnika specijalnih postrojbi bojnika Nenada Mataka Mehe proveli su 14 kilometara dugu hodnju na Velebitu...

TEKST

OJI

FOTO

Tomislav Brandt

spremnost, koja je preuvjet za svaki drugi vid spremnosti koja se traži od svakog vojnika.

Polazna točka hodnje bila je u Velikom Rujnu u Nacionalnom parku Paklenica, a završna na točki Račabuša, mjestu pogibije bojnika Mataka. Ondje se paljenjem svjeća još jednom odala počast poginulom hrvatskom branitelju.

Bojnik Nenad Matak Meho junak je Domovinskog rata. Posmrtno je odlikovan Redom kneza Domagoja s oglicom, za pokazanu osvjeđočenu hrabrost i junaštvo u Domovinskom ratu. Smrtno je stradao 14. ožujka 1993. na području Račabuša na Velebitu prilikom nailaska na neprijateljsku minu. Njegovi suborci danas svjedoče kako je posebnu ljubav imao prema Velebitu te da je uvijek govorio: "Ako ginem, neka ginem tamo."

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: PLAAF

SVI U JEDNAKOJ BOJI

Kinesko ratno zrakoplovstvo (PLAAF) izdalo je nova pravila vezana uz izgled svojih aviona. Naravno, odnose se na boje, premaze i oznake, a primjenjivat će se na sve platforme koje tek ulaze u operativnu uporabu, kao i na one koje su već aktivne. Primarni cilj jest smanjiti mogućnost njihova zamjećivanja golin okom i radarskim sustavima. List Global Times navodi da se nove tehnologije, boje i premazi smanjene zamjetljivosti već primjenjuju na višenamjenskom borbenom avionu J-20, prvom kineskom lovcu pete generacije koji je u operativnoj uporabi i kod kojeg je fokus upravo na tehnologijama smanjene zamjetljivosti (stealth). Međutim, jednakim se nijansama od 2018. premazuje i lovac J-16. Na tim avionima, baziranim na ruskom lovcu Su-27, koji nije fokusiran na stealth tehnologije, primjenjuje se premaz tamnosive umjesto dosad uobičajene sivoplave boje. Isto tako, dosadašnje originalne rondele u crveno-žutoj boji sad su svjetlosive. Uspješna testiranja na dvama višenamjenskim borbenim avionima motivirala su PLAAF da jednake boje i oznake primjeni na ostale avione: lovce, bombardere, transportne i avione za specijalne misije. Sve će određene letjelice biti "prebojene" tijekom ove godine, što su potvrdili i službeni izvori kineskih oružanih snaga.

Domagoj VLAHOVIĆ

Ilustracija: TKMS

UGOVORENA GRADNJA BRAZILSKIH KORVETA

Brazilska državna tvrtka za mornaričke projekte EMGEPRON (Empresa Gerencial de Projetos Navais) dodijelila je konzorciju Águas Azuis ugovor za gradnju četiriju korveta klase Tamandaré namijenjenih brazilskoj ratnoj mornarici. Konzorcij predvodi njemački brodograditelj ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS), a tu su i brazilske tvrtke Embraer Defesa & Segurança i Atech Negócios em Tecnologias. Glavni ugovor i svi podugovori već su potpisani početkom ožujka u državnom brodogradilištu Arsenal de Marinha do Rio de Janeiro (AMRJ) u Riju de Janeiru i vrijede oko dvije milijarde dolara.

Četiri korvete "Tamandaré", "Jerônimo de Albuquerque", "Cunha Moreira" i "Mariz e Barros" gradit će brazilski brodograditelj Estaleiro Oceano u gradu Itajaí, država Santa Catarina. Prema ugovorenim uvjetima očekuje se da će brodovi biti uvedeni u operativnu uporabu između 2025. i 2028. godine. Sukladno tehničkim specifikacijama brazilske mornarice, korvete će biti 107,2 m duge s istisninom od 3455 tona.

Konzorcij Águas Azuis izabran je 28. ožujka 2019. kao preferencijalni ponuđač za gradnju spomenutih plovila, nakon što su tri tjedna prije toga podnijeli konačnu po-

nudu, kao i tri konkurenčna konzorcija. Korvete, koje će se temeljiti na oblikovnom rješenju plovila MEKO A-100 tvrtke TKMS, nabavljaju se u okviru strateškog programa brazilske ratne mornarice nazvanog Izgradnja mornaričke jezgre. Nabava je drugi akvizicijski prioritet mornarice, odmah nakon programa razvoja podmornica PROSUB (Programa de Desenvolvimento de Submarinos).

Nova klasa korveta obavljat će širok spektar zadataća, uključujući nadzor, protuzračna, protupodmornička i protubrodska dje-lovanja, kao i misije traganja i spašavanja.

Maja PTIĆ GRŽELJ

LEBDJELICA NOVE GENERACIJE

Foto: Textron

Tvrtka Textron Systems 9. ožujka objavila je da je Američkoj ratnoj mornarici službeno dostavila prvu, prototipnu desantnu lebdjelicu (Ship to Shore Connector – SSC) nove generacije čija je gradnja počela u studenom 2014. godine. Ugovor o gradnji prototipa u vrijednosti 212,7 milijuna dolara tvrtki je dodijeljen u srpnju 2012., a uključuje i opciju gradnje daljnjih osam lebdjelica čija bi se inicijalna operativna sposobnost trebala postići tijekom ove godine. Mornarica planira nabavu čak 73 nove lebdjelice prosječne vrijednosti 47 milijuna dolara po jedinici. Korisnik plovila, Američka ratna mornarica, lebdjelicu je označila kao Craft 100, a primopredajni program testiranja dovršen je u prosincu 2019. Tijekom programa sustav je prošao integrirana testiranja kojima je dokazana sposobnost upravljačkih, električnih i pogonskih sustava.

Nova klasa SSC-a zamjenit će postojeću američku flotu lebdjelica LCAC (Landing Craft, Air Cushion). Njezine primarne zadaće bit će transport oružnih sustava, opreme, tereta i osoblja u otežanim uvjetima do plaže na koju se desantira. Craft 100 može ploviti, tj. lebdjeti kontinuiranom brzinom od 35 čv uz veliku nosivost tereta od oko 74 t, ima mogućnost plovidbe/lebdjenja danju i noću na udaljenostima većim od 25 NM, mogućnost kopnenih operacija bez obzira na pojavu morskih mijena, dubinu vode, podvodne zapreke, led ili mulj. Craft 100 rabi ogradijene transportne module namijenjene prijevozu do 145 pripadnika specijalnih snaga u punoj borbenoj opremi ili 108 unesrećenih, a istodobno može prevoziti glavni borbeni tenk Abrams. Duga je 27,4 m i široka 12,2 m. Prema aktualnoj objavi američke mornarice, lebdjelica će se i dalje rabiti za testiranja i obuke.

Maja PTIĆ GRŽELJ

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu dužnosti u RACVIAC-u – Centru za sigurnosnu suradnju sa sjedištem u Rakitju

djelatnik za odnose s javnošću, OF-3, RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju, Rakitje, Republika Hrvatska

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: SLP 3333 ili ALPCT 85 %
- iskustvo rada na poslovima vezanim uz odnose s javnošću
- iskustvo rada na zapovjednim i stožernim dužnostima
- iskustvo u korištenju MS Office programskog paketa
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: siječanj 2021. na razdoblje od tri godine.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

S kandidatima koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta za interesirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

STRELJAČKO NAORUŽANJE

TEKST

Kristian Družeta

PIŠTOLJI SAMOOBRANA

Detalj sa zajedničke vježbe pripadnika Satnije za zaštitu VIP Pukovnije Vojne policije (tad Satnija za posebne oblike osiguranja) i Uprave za posebne oblike sigurnosti MUP-a u vojarni "Josip Jović" na Udbini u ožujku 2017. godine. Pištolj kao oružje u oružanim snagama češće koriste upravo ovlaštene službene osobe vojne policije

Upotreba vatrenog oružja u krajnjem slučaju životne ugroženosti iznimno je kompleksan čin i stavlja veliku odgovornost pred osobu koja se brani. Ključno je stoga dobro se upoznati sa svim čimbenicima bitnim za sigurno, praktično, precizno i točno rukovanje pištoljem te reaktivnim i proaktivnim situacijama

Unatoč tehnološkom razvoju i suvremenim oblicima ratovanja, vojnik i dalje ostaje središnji pokazatelj snage oružanih snaga. Njegova obučenost, motivacija i moral, opremljenost, spremnost i odvažnost za izvršenje zadaće ključni su za ispunjenje zadanih ciljeva.

Kakvo je brojno stanje i opremljenost vojske neke države danas više nije tajna. Ono što nije poznato razina je obučenosti vojnika, a posebice je teško predvidjeti njegov voljni čimbenik koji je često, ako ne i uvjek, presudan u borbi. Pod osobnim naoružanjem vojnika najčešće podrazumijevamo dugo vatreno oružje, uglavnom jurišne puške, no određeni pripadnici posjeduju i kratko, uglavnom poluautomatske pištolje, čija je upotreba glavna tema teksta. Neki jednostavno ne mogu koristiti dugo vatreno oružje zbog okruženja u kojem djeluju, nekima je kratko vatreno oružje dio opreme za osobnu zaštitu, a nekima je ono jedino prikladno za izvršenje povjerene zadaće. Naravno, postoje slučajevi da je vojnik naoružan i dugim i kratkim vatrenim oružjem.

SIGURNOST PRIJE SVEGA

Vojnik mora biti obučen za sigurno i praktično rukovanje pištoljem. Obuka treba biti kontinuirana, a nije nužno da bude isključivo na streljani. Dapače, potrebno je što više rada na suho, kojim se razvija određena motorička vještina i mišićna memorija.

Kod bilo kojeg vatrenog oružja potrebno je, kao prvo, poznavati primarna pravila sigurnosti:

1. svako oružje tretiraj kao da je napunjeno i spremno za paljbu
2. nikad ne usmjeravaj oružje u ono što ne želiš uništiti
3. nikad ne drži prst na okidaču dok god nisi spreman pucati
4. znaj što je meta, što se nalazi oko mete i što se nalazi oko tebe.

Bez poznавanja tih pravila u svako doba dana, pa i pri buđenju iz najdubljeg sna, osoba nije pouzdana s aspekta sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem. Međutim, pravila je nužno primjenjivati u praksi u svakom trenutku.

Praktična primjena primarnih pravila sigurnosti počinje sa statusom oružja, pod kojim podrazumijevamo sljedeće:

- 0 – oružje je potpuno prazno (bez spremnika i bez naboja u cijevi)
- 1 – spremnik je u oružju, naboј nije u cijevi
- 2 – spremnik je u oružju, naboј je u cijevi, ručna kočnica je aktivirana
- 3 – spremnik je u oružju, naboј je u cijevi, oružje je otkočeno.

Kod svih statusa, osim pod 3, ručna kočnica aktivirana je ako je to konstrukcijski omogućeno. Ako postoji kočnica, ona se deaktivira u trenutku kontakta s napadačem. Zakočenje i

otkočenje moguće je provoditi u trenutku odabira mete, spremnosti za paljbu i postavljanja prsta na okidač. Uvijek se vodite mišlu da ne znate kakav je status oružja i zato se status i napunjenost provjeravaju u svakoj prilici: kad se oružje uzima, odlaže, daje i dobiva. Kad god niste sigurni ili sumnjate u status napunjenosti oružja, provjerite ga poštjući četiri primarna pravila sigurnosti. Osim njih, potrebno je poznavati i primjenjivati sekundarna pravila sigurnosti, koja ovise o različitim uvjetima i okruženjima gdje se koristi vatreno oružje.

TEŠKI PSIHOFIZIČKI ZAHTJEVI

Primjena samoobrane u stvarnoj situaciji, od napada koji ugrožava naš život i integritet, događaj je koji postavlja teške psihofizičke zahtjeve. Upotrijebiti vatreno oružje kad nije preostao nikakav drugi izbor krajnje opterećuje tijelo, um i duh osobe koja se brani. Ako se u takvoj situaciji nađemo iznenada, to još više usložnjava ponašanje, proces donošenja odluka i fiziološke reakcije koje izravno utječu na efikasnost samoobrane u svim fazama sukoba.

Što je faktor iznenađenja manji, to je vjerojatnost uspješnosti naše reakcije u konfrontaciji veća. Ipak, nikad ne postoji stopostotno jamstvo da ćemo biti uspješni u samoobrani kao rizičnij i moguće pogibeljnoj situaciji. Da bismo povećali vlastite izglede ako do takve situacije dođe, potreban je trening i uvježbavanje u okolnostima koje će simulirati stvarnu situaciju te naše tijelo dovoditi do fizioloških procesa prisutnih u stvarnim situacijama. Postići tako nešto iznimno je zahtjevno, ali moguće, uz primjenu posebnih metoda treninga.

Važno je znati da stvarni događaj donosi iznenađenja, nepredviđene reakcije i ponašanja, stres, strah i neizvjesan ishod za obje sukobljene strane. To nisu kontrolirani uvjeti u dvorani

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: US Army

gdje se uvježbavaju tehnike i takteke samoobrane ili uvjeti na streljani gdje se uvježbavaju streljačke vještine i znanja. Osoba koja se brani najčešće je opuštena i nije spremna za borbu. Na novonastalu situaciju i borbu za život žrtva napada tek treba odgovoriti svojim tijelom, umom i duhom. Potrebno vrijeme za reakciju varira od osobe do osobe. Vrijeme od uočavanja događaja, razumijevanja što se događa pa do određenih odluka i postupaka kod uvježbanih osoba traje od 0,25 do 0,5 sekundi. Kod neuvježbane osobe to vrijeme se proteže do pet sekundi. Osim toga, upitni su i odgovori koje neuvježbana osoba može dati na očito pogibeljnu situaciju.

ALAT ZA SAMOKONTROLU

Dakle, svaki bi profesionalac u obrambeno-sigurnosnom, tj. vojnom, policijskom i zaštitarskom sektoru trebao

Hvat je prvi i osnovni uvjet za kontrolu pištolja i na njemu treba najviše raditi u uvježbavanju praktičnog rukovanja tim oružjem

Prizor iz Afganistana tijekom obuke pripadnika američke vojske u korištenju pištolja. Svaka obuka treba naglašavati da nikad ne znate kakav je status oružja i zato se status i napunjenošt provjeravaju u svakoj prilici: kad se oružje uzima, odlaže, daje i dobiva

biti obučen za samoobranu, tj. adekvatne reakcije, kao i održavati spremnost za njih. Prvi je korak u samoobrani razvijanje svijesti o okruženju. Već samo razumijevanje nasilja i njegovih uzroka priprema nas za konfliktne situacije. Poznavanje faza sukoba, ciljeva i akcija koje možemo i trebamo poduzimati u svakoj od pojedinih faza sukoba preduvjet su koji nas vodi kroz određene standardne postupke kojima želimo uočiti, sprječiti i razriješiti određenu konfliktну situaciju.

Ljudske reakcije potaknute su fiziološkim procesima koji se odvijaju unutar tijela. Ti procesi ovise o signalima koje primarno proizvodi određena biokemijska i elektrokemijska aktivnost koju stvaraju naše emocije i raspoloženja. Razumijevanje tih procesa, tj. povezanosti naših postupaka s onim što se događa u tijelu, daje nam poseban alat za samokontrolu. Važno je znati i prihvatići da onaj tko može kontrolirati sebe, može kontrolirati i situaciju, a to se posebice odnosi na konfliktne situacije. Kontrolom emocija, zadržavanjem i preusmjeravanjem fokusa i tehnikama relaksacije možemo kontrolirati sebe, a time posredno i svoj pogled na trenutačnu situaciju. To nam daje sposobnost da s određenim odmakom rješavamo bilo koji oblik komunikacije, a posebice one koje su konfliktne i vode prema potencijalnom nasilju.

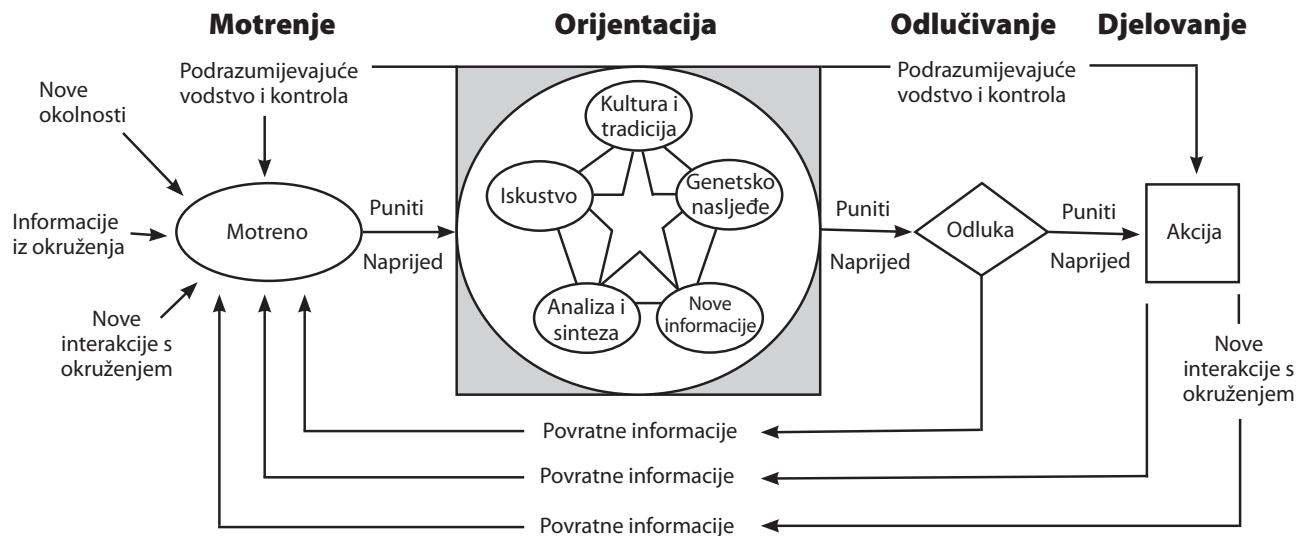
MANIFESTACIJE STRAHA

Isto tako, potrebno je shvatiti i prihvati strah. On je prisutan kod svake normalne osobe i sastavni je dio ljudskog stanja u nepoznatim i opasnim situacijama. Strah je poželjan i često nas štiti od nerazumnog i nepotrebnog izlaganja opasnostiima kojima bismo ugrozili vlastiti ili tuđi život.

Da bismo se uspješno nosili sa strahom, potrebno ga je razumjeti i upoznati se s njegovim manifestacijama. Strah se može pojaviti i kad nema objektivnih okolnosti koje bi nas ugrozavale, ali postoje misli koje podupiru strah zbog

Foto: US Army

očekivanja nekog kritičnog događaja. Strah može nastati zbog neznanja i nepripremljenosti za određenu situaciju. Ima svoje unutarnje i vanjske manifestacije koje nam pomažu efikasno odgovoriti na prijetnju, ali isto tako, mogu i ometati uspješnu primjenu određenih tehnika i taktika samoobrane, posebice kod rukovanja pištoljem.

S aspekta samoobrane i pripreme za nju bitno je razumjeti što se događa u našem tijelu u stresnim i kritičnim situacijama. Procesi se dijele na četiri glavna elementa:

1. kognitivni (što mislimo)
2. somatski (što se događa u tijelu)
3. emocionalni (što osjećamo)
4. bihevioralni (što činimo ili ne činimo).

Pod reakcijom na strah podrazumijevamo proces analize određenog događaja u okvirima prepoznavanja opasnosti, odnosno negativnosti.

Na temelju percepcije, osjetilima prepoznajemo prijetnju, opasnost ili negativnost. Aktivira se primitivni dio mozga (*ventral striatum*). Posebice je aktivirana amigdala, koja postavlja samo jedno pitanje: "Je li to što vidimo ili osjećamo opasnost?" Odgovor na to pitanje, koji ovisi o našoj percepciji, pokreće na reakciju.

Amigdala je relativno primitivan dio mozga koji obrađuje stresne podražaje i nije sposoban za visoke intelektualne procese. Stoga ponekad reakcije u stresnim situacijama mogu biti prilično upitne.

Sve te reakcije unutar našeg tijela uključuju izlučivanje različitih hormona, kao što je adrenalin, noradrenalin, kortizol, dopamin i drugi. Dovode do različitih manifestacija koje se očituju kao ubrzan rad srca i ubrzano disanje, proširene zjenice, isprekidan, nepovezan i ubrzan govor, povišen ton glasa, drhtanje, suha usta, žđ, blijeda koža, pojačano znojenje (posebice dlanova), bolovi u želucu, mučnina i povraćanje, nemogućnost mokrenja ili pojačana potreba za njim, pražnjenje crijeva, zamućenje vida, nedostatak zraka, klonulost i osjećaj nemoći, nesvjestica...

PRVI PUT NA STRELJANI

S aspekta samoobrane, a posebice rukovanja pištoljem, sve navedeno znatno utječe na sigurno i praktično rukovanje, koje se očituje u stavu, hвату oružja, sposobnosti ciljanja, povlačenju okidača i, općenito, služenju pištoljem.

Te manifestacije često možemo vidjeti kad se osobe prvi put susretnu s pištoljem i trebaju gađati u kontroliranim uvjetima u streljani. To je obično slučaj kad možemo vidjeti kako reagiramo pod stresom. Takvo gađanje izvrsna je prilika za upoznavanje samog sebe, a za instruktora samoobrane da upozna svojeg polaznika i pomogne mu da bude spreman za stvarnu situaciju. Ono što instruktoru preostaje jest uvježbavanje u okolnostima koje će potaknuti jednake fiziološke procese i na taj način pripremiti osobu za stvarnu situaciju.

Dijagram kružnog procesa donošenja odluka i poduzimanja akcija OODA loop

Proces odlučivanja u kritičnim i pogibeljnim situacijama može biti iznimno konfuzan zbog navedenih procesa koji se događaju u tijelu. U trenutku kad naš mozak situaciju počne tumačiti kao životno ugrožavajuću, počinje borba za život. Postupci i reakcije u tom trenutku mogu postati potpuno kontraproduktivni u odnosu na primarni cilj – očuvanje života. Važno je naglasiti da situacija može biti pogibeljna, ali može biti i takva da je mozak samo tumači kao pogibeljnu. Dakle, u stvarnosti nije pogibeljna nego ju je naša percepcija ocijenila kao takvu.

To se događa zato što se tumačenje informacija koje dobivamo putem pet osnovnih osjetila i razuma bazira na našim prethodnim iskustvima, znanjima i spoznajama. Osim toga, dijelovi mozga koji se primarno aktiviraju u takvim situacijama nisu oni koji donose razumne i logične odluke, nego oni potaknuti emocijama i osnovnim životnim potrebama koje leže u najnižim, životinjskim nagonima.

Da bismo nadišli te razine, potrebno je proces donošenja odluka i poduzimanja određenih akcija (reakcija) razumjeti kao proces u kojem promatramo i pripremamo, procjenjujemo informacije, donosimo odluke i djelujemo.

U trenutku kad naš mozak situaciju počne tumačiti kao životno ugrožavajuću, počinje borba za život. Postupci i reakcije u tom trenutku mogu postati potpuno kontraproduktivni u odnosu na primarni cilj – očuvanje života

PILOTOVА TEORIЈA

Više je teorija koje objašnjavaju takve procese, a u prošlom su se stoljeću njima bavili brojni znanstvenici. Zanimljiv je dijagram kružnog procesa donošenja odluka i poduzimanja akcija OODA loop (engl. OODA: observe – orient – decide – act), koji je opisao američki vojni strateg, časnik i pilot John Boyd (1927. – 1997.). Koncept OODA osmišljen je u prvom redu za vojne operacije, a danas se koristi u poslovnim procesima i procesima učenja. Primjenjiv je na pojedinca, ali i na organizacije.

Prema Boydovu tumačenju, proces donošenja odluka odvija se u ciklusu

STRELJAČKO NAORUŽANJE

promatranja, orientacije, odlučivanja i akcije. Što je taj proces brži, protivniku je teže spoznati ciljeve i postići prednost u odnosu na suprotnu stranu. Dakle, onaj koji prvi poduzme akciju u prednosti je u odnosu na onog koji reagira. Iz toga jasno proizlazi da je svaka akcija brža od reakcije. Za uspjeh u samoobrani bitno je pronaći način *ulaska* u taj proces koji se odvija kod napadača. Uvijek treba imati na umu da je reakcija sporija od akcije i to je glavni ograničavajući faktor efikasne samoobrane.

Ključ za uspjeh je i anticipacija, temeljena na iskustvu. Anticipacija podrazumijeva predviđanje napadačevih akcija te naše istodobne (re)akcije. Da bismo ostvarili takvu razinu tehničke uvježbanosti, potrebno je znatno iskušto, čitanje napadačevih namjera iz njegove verbalne i neverbalne komunikacije, kao i poznavanje mogućih akcija u odnosu na stavove, udaljenost, prostor i druge uvjete koji određuju moguće smjerove i vrste napada. U situacijama samoobrane, rizičnim i pogibeljnim događajima, ta saznanja mogu biti presudna za osobu koja se brani. Naime, ako se naše djelovanje svede samo na reakcije potaknute akcijama napadača, onda je i vjerojatnost uspešne obrane znatno smanjena.

PROAKTIVNO I REAKTIVNO

Za daljnje razumijevanje samoobrane važno je znati što je proaktivni, a što reaktivni sukob. Proaktivni je onaj gdje poduzimamo akcije na temelju zadanog cilja i namjera te prvi vršimo udar na napadača. Za samoobranu je takav pristup moguć jedino ako je izravno dolazeći napad jasno vidljiv. Primjerice, u takvoj situaciji češće mogu biti ovlaštene službene osobe vojne policije kad prilikom postupanja iznenada vrše prepad i uhićenje.

Reaktivni sukob onaj je kad se iznenada nađemo pod udarom napadača. Situacije samoobrane češće su reaktivne, što je poseban izazov i traži visoku obučenost osobe koja želi biti spremna za efikasnu samoobranu. Kod OODA loopa postoji neprestana interakcija između svake pojedine faze unutar kruga pa je za efikasnost potrebno zadržati stalno kre-

Foto: San Diego Air & Space Museum / Flickr

Koncept OODA opisao je američki vojni strateg, časnik i pilot John Boyd. Primarno je osmišljen za vojne operacije, a danas se koristi u poslovnim procesima i procesima učenja

tanje unutar njega. Boyd je također naglašavao da je druga faza, orientacija, iznimno bitna zato što se temelji na našim prethodnim iskustvima i znanjima, a to izravno utječe na tumačenje promatranog, donošenje odluka i odabrane akcije. Koncept OODA loop primjenjiv je u situacijama samoobrane, rizičnim i pogibeljnim situacijama, kad je čovjek izložen velikim psihofizičkim opterećenjima. Uz razvijanje svijesti o okruženju, koncept nam može omogućiti zadržavanje svijesti u sadašnjosti i otklanjanje mogućnosti da nas napadač iznenadi.

OODA loop uči nas o važnosti poduzimanja slijeda akcija za efikasnu obranu s oružjem i bez njega. Može se primjenjivati na operativnoj i taktičkoj razini. Kad se primjenjuje na operativnoj razini, govorimo o kontinuiranom promišljanju povezanom sa sviješću o okruženju, potencijalnim situacijama i protivnicima. Kad se primjenjuje na taktičkoj razini, govorimo o, primjerice, potrebi izmicanja s pravca napada prilikom borbe rukama i nogama ili izmicanju s pravca ciljničke crte kod prijetnje ili napada vatrenim ili hladnim oružjem. Primjer takvih akcija možemo pronaći u postupku Get off the X, tj. agresivnom izmicanju s pravca napada, ili kod Tueller drill-a, koji ukazuje na opasnost od reaktivnog ponašanja ako nas na udaljenostima do sedam metara napadne protivnik naoružan nožem.

“GDJE JE TU STAV?”

Praktična upotreba pištolja mogla bi se definirati kao motorička vještina. Sastoji se od niza pokreta koje osoba izvodi određenim slijedom i po potrebi. Ti su pokreti sljedeći:

1. zauzimanje stava
2. hvat oružja
3. punjenje
4. korištenje funkcionalnih poluga
5. dovođenje oružja u visinu očiju
6. ciljanje

Ruski vojnik gađa preko lutke na streljačkom natjecanju tamošnjih oružanih snaga. Poželjno je da obuka samoobrane bude uvijek što sličnija mogućim stvarnim situacijama

Foto: Ministry of Defence of the Russian Federation

Foto: US Army

7. okidanje
8. otklanjanje zastoja
9. pražnjenje oružja.

Osim tih motoričkih radnji, u praktičnu upotrebu treba uključiti i nošenje pištolja, spremnika, položaj ruku i ostale elemente neverbalne komunikacije. To su bitni elementi u prevenciji, što je bolje rješenje od upotrebe pištolja. Pištolj je vatreno i smrtonosno oružje. Samo posjedovanje i nošenje znači veliku odgovornost i svatko tko ga ima iz bilo kojeg razloga dužan je obučiti se za sigurno korištenje. Nezgode prouzročene pištoljem nisu nesretni slučajevi, to su posljedice neodgovornosti osoba koje imaju i nose oružje. Zato svatko tko nosi oružje treba biti odgovoran i usvojiti kulturu sigurnog rukovanja pištoljem. Usto, potrebno je znati i uvježbati sedam osnovnih segmentata praktičnog rukovanja oružjem, a to su: platforma, hvat, ciljanje, ciljna slika, disanje, okidanje te ispraćaj hica.

Iskusniji strijelci vjerojatno se pitaju: "Gdje je tu stav?" On je zaista bitan, ali u samoobrani nije presudan. Vjerojatnost dobrog stava u samoobrani i bliskoj borbi vatrenim oružjem prilično je upitna. Jedna iskustvena misao kaže: "Ako imаш dobar stav, vjerojatno nisi zauzeo dobar zaklon." Naravno, bitno je poznavanje stavova, posebice kod treninga

Dočasnica Vojne policije austrijskih oružanih snaga u misiji KFOR na Kosovu poravnava se s metom na vježbi gađanja iz pištolja u kampu "Bondsteel"

i uvježbavanja, ali u praktičnoj primjeni jedino što želimo kod stava je balans, mobilnost i stabilnost. Borba nije sport, a stres i strah koji je prate ipak su nešto više od stresa koji donosi štoperica i mogući rezultati na papirnatoj ili metalnoj meti.

ČOVJEK I ORUŽJE KAO JEDNO

Platformu čini naš stav i pištolj. To je naš *tenk*, koji u kritičnom trenutku treba iskoristiti sve svoje potencijale kako bi nas uspješno obranio od napada. Poznavanje pištolja i njegovih tehničko-taktičkih značajki, vještina rukovanja funkcionalnim polugama i dobar osjećaj u rukama preduvjet su da ga iskoristimo u punom potencijalu. Osim našeg pištolja, u rukama nam se može naći i onaj koji smo oduzeli napadaču ili nam se slijedom okolnosti našao u dohvatu. Tad je potrebno poznavati one konstrukcijske značajke koje ima svaki pištolj te što možemo napraviti i očekivati od njega u obrani. Stav je temelj na kojem gradimo druge segmente bitne za efikasno gađanje. U samoobrani i bliskoj borbi nije uvijek moguće postići stav koji koristimo na streljani prilikom vježbi gađanja. Da bi stav bio dobar, treba nam omogućiti balans, mobilnost i stabilnost.

Kod stava je potrebno biti fleksibilan te uzeti u obzir individualne značajke svake osobe. Dobar stav trebao bi nam omogućiti da što više dijelova tijela bude okrenuto prema meti. To se odnosi na glavu, oči, ramena, kukove, koljena i prste stopala. Tri su osnovna elementa dobrog stava: koštana potpora, mišićna opuštenost te prirodan položaj za ciljanje. Dobar stav treba koštanu, a ne mišićnu potporu i stabilnost. Mišići trebaju biti opušteni, a temelj stava je u kostima. Mišićna

Pripadnik protuterorističke postrojbe LOTAR izraelske vojske tijekom vježbe spašavanja talaca u urbanom okruženju

Foto: IDF

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: UK Ministry of Defence

Uhvaćen trenutak u kojem pripadnik britanskog Kraljevskog ratnog zrakoplovstva ispaljuje hitac iz pištolja Sig Sauer P226. Okidanje, kontrola okidača i tehnika okidanja iznimno su važni preduvjeti za preciznost pogotka

opuštenost sljedeći je element koji uvjetuje dobar stav. Kontrakcija mišića prouzročuje njihov umor, ali i drhtanje ruku koje se prenosi na pištolj. Opustiti mišiće u stresnoj situaciji nije lako, ali može se uvežbati. Ta nam sposobnost može pomoći u postizanju preciznog pogotka.

PRECIZNO CILJANJE

Prirodan položaj za ciljanje zadnji je element koji čini dobar stav. To je ona pozicija u kojoj držite pištolj u visini očiju, imate koštanu potporu, a mišići su opušteni. To je onaj pravac gdje bez dodatnog mišićnog napora ciljate u smjeru mете.

Hvat pištolja prvi je i osnovni uvjet za kontrolu pištolja. Hvat je poveznica između nas i pištolja koja nam omogućuje precizno pogađanje mete. Važniji je od stava i povlačenja okidača i na njemu treba najviše raditi u uvežbavanju praktičnog rukovanja pištoljem.

Ciljanje je odlučujuća tehnika za precizne i točne pogotke. Preciznost je uvijek ispred brzine, jer ako ne naciljamo dobro, sve što ćemo postići uzaludno je trošenje streljiva. Ciljanje je složena radnja dovođenja oružja u položaj koji omogućuje precizan pogodak projektila u cilj tako da se cijev oružja dovede u položaj u vodoravnoj i okomitoj ravnini. Kod pištolja s mehaničkim otvorenim cilnjicima radnja ciljanja obuhvata poravnanje u istu liniju – sredinu gornjeg ruba zareza stražnjeg ciljnika, vrha prednjeg ciljnika i ciljnike točke na cilju – meti. Za ciljanje su bitni sljedeći elementi i pojmovi:

1. ciljnička točka (izabrana točka na meti u koju se cilja)
2. crta ciljanja (crta koja spaja oko strijelca, poravnaru sredinu stražnjeg ciljnika, vrh prednjeg ciljnika i ciljnici točku)
3. ciljnička crta (crta koja spaja stražnji i prednji ciljnik)
4. ciljnička udaljenost (udaljenost polazne točke projektila, spoja putanje i crte ciljanja).

Ciljna slika ono je što vidimo kad usmjerimo pištolj u cilj koji želimo pogoditi. Slika je, uobičajeno, zaustavljen trenutak u vremenu. Sljedeće što je bitno jest usmjeriti pištolj tamo gdje želimo ostvariti pogodak, a to je centar mete. U samoobrani to je središte mase tijela. Slijedi ciljanje i okidanje.

KONTROLA DISANJA

Za samoobranu je iznimno bitno i pravilno disanje. Ono nam omogućuje kontrolu emocija, što je uz zadržavanje fokusa i sposobnost relaksacije važan čimbenik mentalne spremnosti. Da bismo bili efikasni u borbenom kontaktu i gađanju, trebamo održati *normalno* disanje. Tako zadržavamo svijest na razini potrebne prisutnosti u događaju i okruženju. Nadalje, disanjem opskrbljujemo mišiće potrebnom energijom za rad. Mišićima izvodimo potrebne pokrete okom, rukom

Foto: USMC

**Američki marinac na vježbi suzbijanja uličnih nemira.
Koja god nas situacija potakne na primjenu tehnika
samoobrane, važno je znati kako postupati u takvim
kritičnim i pogibeljnim situacijama**

i cijelim tijelom kako bismo se doveli u najbolju poziciju za najbolje pogotke. Kad i kako onda disati da to ostvarimo? Na obukama gađanja vatrenim oružjem često se čuje: "Okidanje treba izvršiti u trenutku prirodne pauze disanja." Disanje ima četiri faze: udah, prijelaz iz udaha u izdah, izdah i prijelaz iz izdaha u udah. Ono što se uobičajeno naziva prirodnom pauzom period je između udaha i izdaha ili prijelaz izdaha u udah. No, bez kisika tijelo ne može funkcionirati i pauza disanja ne može trajati neograničeno. Kod kondicijski izvrsno spremnog strijelca u sportskom streljaštvu takva pauza može trajati do 15 sekundi bez fizioloških poremećaja. No, to je samo sport, a samoobrana pištoljem podrazumijeva životnu ugroženost. Nedostatak kisika utječe na oči, mozak, motoričke radnje, koncentraciju i rad srca. U direktnoj borbi ne želite izgubiti sposobnost najboljih performansi.

Ukratko, disanje je važno koordinirati s ostalim bitnim segmentima praktičnog rukovanja pištoljem i uskladiti izdah s povlačenjem okidača i okidanjem.

ISPRAĆAJ HICA

Okidanje, kontrola okidača i tehnika okidanja iznimno su važni preduvjeti za preciznost pogotka. Djelovanje prsta po okidaču treba biti ujednačeno, mirno, ravnomjerno, jednolično, bez okljevanja, ali isto tako, bez naglih povlačenja i trzanja. Važno je da prilikom okidanja i povlačenja prsta ne dođe do pomicanja pištolja i narušavanja crte ciljanja. Za dobro okidanje potreban je dobar hvat pištolja, koji će omogućiti kretanje kažiprsta tako da ne dođe do pomicanja pištolja, odnosno bočnih pritisaka. Bitno je razumjeti da težina okidanja i masa pištolja izravno utječu na kontrolu okidanja. Što je masa pištolja veća u odnosu na težinu okidanja, to je kontrola okidanja bolja. Sportski pištolji imaju zato veću masu i lakše okidače. Pištolji koji su u slobodnoj prodaji i koje koristimo za samoobranu nemaju tu prednost. Okidači znaju biti teški za okidanje. Dakle, ono što funkcioniра na natjecanju ne mora biti efikasno s oružjem koje nosimo radi samoobrane.

Ispraćaj hica postupak je koji treba omogućiti primanje

povratnih informacija o ispravnosti svih segmenata bitnih za praktično rukovanje vatrenim oružjem. To znači svjesno prolazeњe kroz sve bitne segmente za efikasno opaljenje hica te unošenje potrebnih korekcija. Ustvari, ispraćaj hica znači praktičnu primjenu osnovnih segmenata i znanja u praktičnom gađanju pištoljem. Nakon što izvršimo opaljenje i ispratimo hitac, osjetimo i ponovno svjesno prođemo unatrag kroz proces okidanja, ciljanje, disanje, stav i hvat pištolja.

Pištolj za samoobranu možemo koristiti u različitim situacijama i s različitim ciljevima. Možemo se braniti od prijetnje pištoljem, možemo ga koristiti za zadavanje udaraca odnosno za djelovanje po protivniku / napadaču. Koja god nas situacija potakne na primjenu tehnika samoobrane, važno je znati kako postupati u takvim kritičnim i pogibeljnim situacijama. Kako je i navedeno, upotreba pištolja u samoobrani iznimno je kompleksna stvar koja se treba poduzimati samo u krajnjem slučaju životne ugroženosti. Ključno je stoga dobro se upoznati sa svim čimbenicima bitnim za sigurno, praktično, precizno i točno rukovanje pištoljem te reaktivnim i proaktivnim situacijama.

Razumijevanjem navedenog i uvođenjem suvremenih metoda u obučne procese osigurava se učinkovitost svakog pojedinca, a on je temelj uspješne organizacije.

**Specijalci
južnokorejske vojske
na vježbi. Kvalitetna
obuka pojedinca
temelj je uspješne
organizacije**

Foto: Republic of Korea Armed Forces / Flickr

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

J A V N I N A T J E Č A J za prijam u kadetsku službu

U akademskoj godini 2020./2021. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 20 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog studija (3 + 2 god.) na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU – FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

- preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Aeronautika
- vojni pilot – do 20 kadeta

Rok za podnošenje prijava je **17. travnja 2020.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI KANDIDATI/KINJE

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1998. godine ili poslije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2020.
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15 te br. 42/14, 134/15, 109/16 i 97/17) i posebno vrednovanje na seleksijskom letenju i pripremnom kampu.

- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci
- potvrdu o upisanom prvom semestru u prvom upisnom roku u srpnju 2020. godine (dostavlja se nakon upisa na fakultet)

Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak sve kandidate/kinje koji su se prijavili u utvrđenom roku.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za vojnu službu (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15 te br. 42/14, 134/15, 109/16 i 97/17) i posebno vrednovanje na seleksijskom letenju i pripremnom kampu.

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upisu prvu godinu redovitog studija.

Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13, 5/17 i 55/19).

Nakon završenog preddiplomskog i diplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, stimulativni sustav profesionalnog razvoja i mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na tel. 01/3784-812 i 01/3784-814 te u područnim odjelima odnosno odsjecima za poslove obrane.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobileta
- presliku osobne iskaznice, rodnog lista, svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole ili uvjerenje o pohađanju srednje škole

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

JAVNI NATJEČAJ za prijam u kadetsku službu

U akademskoj godini 2020./2021. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 20 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu integriranog preddiplomskog diplomskog sveučilišnog studija na:

SVEUČILIŠTU U SPLITU

- integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij
Vojno pomorstvo – do 20 kandidata/kinja.

Rok za podnošenje prijava je **8. svibnja 2020.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1998. godine ili poslije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2020.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Pismene prijave trebaju sadržavati:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnim

uredu za upis na sveučilišni studij u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15).

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upisu prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2020.

U slučaju nepotpunjenosti slobodnih mjesta na studiju Vojno pomorstvo nakon završenih upisa u srpanjskom razredbenom roku, otvorena je mogućnost prijave kandidata/kinja za rujanski razredbeni rok. Broj slobodnih mjesta za rujanski razredbeni rok bit će objavljen na internetskoj stranici www.morh.hr.

Upis na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Splitu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upisu sveučilišni studij iz ovog natječaja, krajem kolovoza 2020. godine bit će pozvani na pripremni kamp. Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13, 5/17 i 55/19).

Nakon završenog integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, stranici Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" <http://hv.morh.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na tel. 021/ 354-927, 01/3784-812 i 01/3784-814.

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

XQ-58A

BOLJA OPCIJA ILI

TEKST

Igor Skenderović

Kratosova bespilotna letjelica zamišljena je kao višenamjenska platforma za ISR zadaće, električko ratovanje, mrežno čvorište, te po potrebi platforma za napad na različite zemaljske ciljeve

Foto: USAF

Početkom proljeća američka tvrtka Kratos Unmanned Aerial Systems počinje novu seriju letnih testiranja eksperimentalnog bespilotnog zrakoplovnog sustava XQ-58A Valkyrie. U prvoj fazi, koja je počela u ožujku 2019., fokus je bio na sustavima za lansiranje i slijetanje letjelice te na njezinim općim letnim značajkama u zraku. Nova faza bit će prije svega usmjerena na integriranje i funkcioniranje različite senzorske i komunikacijske opreme te potom na integraciju oružnih sustava. Tim zapravo počinju testiranja koncepta radi kojeg je i dizajnirana Valkira, koja je ime dobila po junakinjama starogermanske, tj. nordijske mitologije. Bile su to božanske ratnice koje su sudjelovale u bitkama i odlučivale o njihovim ishodima, a zatim poginule junake odnosile u Valhallu.

Bespilotni zrakoplovni sustav XQ-58A Valkyrie zamišljen je kao višenamjenska platforma za obavljanje ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) zadaća obavještajnog djelovanja, motrenja i izviđa-

nja, kao platforma za električko ratovanje, kao mrežno čvorište za razmjenu podataka s drugim zrakoplovnim platformama, te, po potrebi, kao platforma za napad na različite zemaljske ciljeve. Prilikom se od sustava očekuje da ima nisku nabavnu cijenu i operativne troškove te mogućnost djelovanja kao *vjerni pratitelj* (Loyal Wingman) višenamjenskih borbenih aviona, prije svega onih iz zadnje, pete generacije F-22 Raptor i F-35 Lightning II.

IZLAGANJE UGROZAMA

Zadnje je svojstvo *pratitelja* posebno znakovito jer definira novi trend u razvoju tehnologije bespi-

VALKYRIE

TEK VJERNI PRATITELJ

lotnih zrakoplovnih sustava. Riječ je o inicijativi Ministarstva obrane SAD-a, pokrenutoj prije desetak godina, koja je ishodno motivirana s više operativnih i finansijskih ciljeva. Prije svega, *vjernim pratiteljem* namjerava se dobiti produljena *desna ruka* borbenih aviona s ljudskom posadom tijekom visokorizičnih zadaća izviđanja protivničkog prostora, odnosno napada na različite zemaljske ciljeve poput radarskih položaja, sustava protuzračne obrane, zapovjednih mjesata te drugih visokovrijednih ciljeva. Cilj je da u tim zadaćama besposadni sustav bude taj koji će biti ispred borbenih aviona s ljudskom posadom te izložen protivničkim ugozama sa zemlje ili u zraku. Njim bi se upravljalo s druge zrakoplovne platforme ili bi bespilotni sustav poluautonomno izvršavao različite zadaće, dok bi avion s ljudskom posadom bio izvan kritičnog područja. Ministarstvu obrane SAD-a pritom je važna i sposobnost istodobnog upravljanja s više umreženih bespilotnih sustava s jedne zrakoplovne platforme. Tako se postiže distribuiranje i multipliciranje sposobnosti (Force Multiplication / Force Multiplier), ne samo prilikom kinetičkih

XQ-58A Valkyrie na prvom letu 5. ožujka 2019. godine. To je prvi prototip koncepta Loyal Wingman, koji je u fazi letnih testiranja i pokazuje trend razvoja novih bespilotnih zrakoplovnih sustava

odnosno nekinetičkih napada nego i tijekom različitih drugih zadaća za što neće biti potrebne skupe zrakoplovne platforme s ljudskom posadom.

IZAZOV ZA INŽENJERE

Razvojem novih protuzračnih sustava srednjeg te velikog dometa čak i borbeni avioni zadnje generacije, unatoč smanjenoj radarskoj uočljivosti, mogu postati ranjivi. Usto, novi krstareći i hipersonični projektili neće dopuštati nosačima zrakoplova preveliko približavanje obali. Tad bi do izražaja došao velik nedostatak palubnih borbenih aviona, a to je razmjerno mali borbeni dolet. Primjerice, Lockheed Martinov F-35C Lightning II ima dolet od 1100 km. Taj nedostatak moguće je

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: Kratos/Twitter

Model Valkire na štandu postavljenju za konferenciju koju je američka udruga Air Force Association u rujnu prošle godine održala u National Harboru, Maryland

kompenzirati razvojem novog zrakoplovnog stand-off naoružanja s većim dometom ili razvojem besposadnih zrakoplovnih sustava sa znatno većim borbenim doletom, koji će pritom moći izvršavati više različitih zadaća. Tvrta Kratos u aktualnim službenim infomaterijalima navodi kako će XQ-58A imati dolet od čak 5500 km. Inženjeri zaduženi za razvoj pred velikim su izazovom. Naime, s jedne strane besposadna zrakoplovna platforma treba imati takve taktičko-tehničke značajke da bude povoljnija za nabavu i održavanje te stoga prihvatljivo potrošna u slučaju gubitka. Poželjan ekvivalent bila bi cijena krstarećeg projektila, u odnosu na koji je besposadni sustav neuspoređivo iskoristiviji. S druge strane, platforma treba imati značajke suvremenih višenamjenskih borbenih aviona. Tu se, uz spomenutu potrebu za velikim borbenim doletom, misli i na to da *vjerni pratitelj* treba biti iznimno pokretljiv u zraku te imati malu radarsku zamjetljivost, kao i mogućnost postizanja krstarećih brzina u zraku poput borbenih aviona.

EKSKLUSIVA ZA KRATOS

Kad se uspoređuju različiti finansijski pokazatelji, uočljivo je da se trenutačni operativni troškovi sata leta borbenog aviona F-35C procjenjuju na više od 40 tisuća, a planirano je do 2025. godine taj iznos smanjiti na 25 tisuća dolara. Troškovi bespilotnog sustava bili bi neuspoređivo niži, a kao dodatna velika finansijska prednost navodi se i njegova razmjerno mala nabavna cijena. Dok se trenutačna nabavna cijena F-35 procjenjuje između 90 i 100 milijuna dolara, ovisno o inačici i paketu nabave, cijena XQ-58A Valkyrie procjenjuje se na oko tri milijuna dolara. U slučaju ugovora kojim bi se naručilo više od 100 Valkira, tvrtka Kratos Unmanned Aerial Systems navodi kako bi cijena mogla pasti na oko dva milijuna dolara po sustavu.

Zanimljivo je kako u razvoju koncepta *vjernog pratitelja* Ministarstvo obrane SAD-a zasad surađuje samo s Kratosom, iako i druga važna imena američke zrakoplovne industrije, poput Boeinga, General Atomicsa, Aeronautical Systemsa, Lockheed Martina i Northrop Grummana imaju dokazane rezultate u tom području. Istraživački laboratorij Američkog ratnog zrakoplovstva (Air Force Research Laboratory – AFRL), sklopio je sredinom 2016. godine s Kratosom ugovor koji sufinancira s 40 milijuna dolara. Njim je u sklopu programa LCASD (Low Cost Attritable Strike Demonstration)

F-22A Raptor (gore) i F-35A Lightning II u zajedničkom letu. Dizajnom i mogućnostima Valkyrie (mala slika) sljedi višenamjenske borbene avione

Foto: USAF

Multiplikator sposobnosti te dodatno naoružanje
Valkire bit će i mini besposadni sustav Switchblade s bojnom glavom

Boeing razvija vjernog pratitelja kroz program Airpower Teaming System, pokrenut zajedno s Kraljevskim australskim ratnim zrakoplovstvom

pokrenut razvoj koncepta LCAAT (Low Cost Attritable Aircraft Technology), odnosno bespilotnog zrakoplovnog sustava Loyal Wingman. Ugovor između AFRL-a i Kratosa predviđa isporuku između 20 i 30 Valkira Američkom ratnom zrakoplovstvu (USAF), što bi trebalo biti realizirano do kraja 2022. godine. Kratos je u razmjeru kratkom vremenu, početkom ožujka 2019., s prvim eksperimentalnim prototipom Valkire (dosad su proizvedena tri) obavio prvi probni let.

NAČELNE INFORMACIJE

AFRL i Kratos trenutačno daju tek načelne informacije o taktičko-tehničkim značajkama sustava XQ-58A Valkyrie. U službenom infomaterijalu Kratos navodi kako je Valkirin trup dug 9,14 m, što je otprilike dvije trećine duljine trupa borbenog aviona F-16. Raspon krila je 8,23 m, a masa prazne letjelice 1134 kg. Najveća brzina koju bi Valkira trebala postići iznosi 0,72 Macha, dok bi najveća visina leta trebala biti 13 700 m, uz najveći dolet od 5556 km. Pogonski blok čini turboventilatorski motor potiska 8,9 kN, no dosad još nije otkriveno o kojem je modelu riječ te tko ga proizvodi. Valkira dizajnem dosta podsjeća na koncepte koje je razvijao Boeing s X-45, odnosno EADS s Barracudom. U odnosu na njih, Valkira ima posebnost: dizajnirana je bez stajnjog trapa i lansira se s pomoću lansirne rampe, uz pomoćne raketne motore, dok za slijetanje koristi sustav padobrana i zračnog jastuka. Tim se s jedne strane želi postići manja masa sustava, odnosno bolja iskoristivost unutarnjeg prostora. S druge strane, postiže se lakša i bolja razmjestivost sustava jer nije potrebna uređena pista za polijetanje i slijetanje.

ŠTO JE JOŠ U RAZVOJU?

USAF se trenutačno suočava s činjenicom kako se priličan dio flote borbenih aviona bliži kraju životnog vijeka, a dio trenutku kad će trebati biti poslan na remont i modernizaciju. Sve će to utjecati na održavanje ukupnih operativnih sposobnosti, a imat će i znatne finansijske posljedice. Zbog svega toga USAF planira što prije testirati Valkyrie, odnosno njezinu sposobnost da eventualno zamjeni borbene avione s ljudskom posadom. Istdobno, kroz drugi razvojni program, imena Skyborg, AFRL razvija sustav umjetne inteligencije koji će biti integriran na XQ-58A. Taj sustav bit će ključan za upravljanje Valkirama u zraku, bilo da lete uz borbene avione ili autonomno u umreženom jatu s drugim bespilotnim zrakoplovnim sustavima.

Što se tiče mogućnosti nošenja naoružanja, zasad se navodi kako će letjelica na bočnim unutarnjim nosačima nositi do dvije pametne aviobombe GBU-39 SDB (Small Diameter Bomb), ukupne mase do 272 kg. Kratos usto surađuje s tvrtkom AeroVironment na razvoju dodatnog naoružanja za Valkyrie. Posrijedi je mini taktički besposadni sustav Switchblade opremljen optičkom ili infracrvenom kamerom za izvršavanje ISR zadaća te malom bojnom glavom za potrebe napada na zemaljske ciljeve. Zamišljeno je da ga Valkyrie nosi i baci poput aviobombe, potom Switchblade može poluautonomno letjeti u radijusu od devet kilometara od platforme s koje je lansiran uz najveću brzinu od 160 km/h, a po potrebi moguće je preuzeti upravljanje Switchbladeom s druge platforme. Jedna Valkyrie mogla bi biti naoružana s

Valkyrie bi u unutarnjim nosačima trebala nositi do dvije pametne bombe GBU-39 SDB. Na fotografiji vidimo njihovu instalaciju na avion F-15E Strike Eagle

više Switchbladea, čime bi se postiglo dodatno distribuiranje i multiplikiranje sposobnosti za zračna djelovanja.

MREŽNO ČVORIŠTE

Jedan je od iznimno važnih razvojnih ciljeva Valkire njezino uspješno funkcioniranje u ulozi mrežnog čvorišta za komuniciranje između drugih zrakoplovnih platformi. Pritom se prije svega misli na uspostavljanje komunikacije između višenamjenskih borbenih aviona F-22 Raptor i F-35 Lightning II. Naime, Raptor i Lightning zatvoreni su ekosustavi u smislu komunikacije, odnosno podatkovne razmjene s drugim platformama. Na oba tipa borbenih aviona ugrađeni su napredni i zatvoreni digitalni podatkovni sustavi LPI/LPD (Low Probability of Intercept / Low Probability of Detection), kojima se nastoji onemogućiti protivničko presretanje razmjene podataka ili barem preciznog lociranja platformi s kojih se šalju ili na koje se primaju podaci. Tako su Raptori opremljeni podatkovnim sustavom IFDL (Intra-Flight Data Link), koji im omogućuje samo komunikaciju s drugim Raptorima. Takva je situacija načelno i s F-35, opremljenima MADL (Multifunction Advanced Data Link) podatkovnom vezom koja omogućuje komunikaciju samo s onim avionima koji je također imaju. Zasad su to samo F-35, ali USAF ih u idućem razdoblju planira ugraditi i na Northrop Grummanove bombardere B-2 Spirit te B-21 Raider.

Kako bi se premostila komunikacijska nekompatibilnost iz-

Program LANCA treba rezultirati vjernim pratiteljem britanskog borbenog aviona šeste generacije Tempest

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

među Raptora i Lightninga, tvrtka Lockheed Martin proteklih je godina obavila više testiranja uporabe prilagođene inačice digitalnog podatkovnog sustava Link 16 na obama avionima. Korak dalje želi se otici s Valkirom, koja će biti opremljena novorazvijenim podatkovnim sustavom GatewayOne. On na određeni način objedinjuje značajke i sposobnosti sustava IFDL i MADL te bi trebao omogućiti podatkovnu komunikaciju između Raptora i Lightninga posredstvom Valkire kao svojevrsnog mrežnog čvorista.

OSTALI PROJEKTI

Boeing je u veljači 2019. predstavio svoj koncept razvoja *vjernog pratitelja*. Riječ je o razvojnem programu Airpower Teaming System (ATS), pokrenutim zajedno s Kraljevskim australskim ratnim zrakoplovstvom (Royal Australian Air Force – RAAF). Od ATS-a se očekuju sposobnosti kao kod Valkire, uz potrebu podatkovne komunikacije s RAAF-ovim avionima poput F/A-18E/F Super Horneta, EA-18G Growlera, E-7A Wedgetaila, P-8A Poseidona i zračnog tankera KC-30A. U odnosu na Valkiru, ATS ima nešto veće dimenzije s izvlačivim stajnjim trapom, veću nosivost, manji borbeni dolet, nešto manju krstareću brzinu te veću nabavnu cijenu. Ovog bi proljeća trebalo biti završeno sklapanje prvog od ukupno triju eksperimentalnih prototipova, a prvi probni let planiran je do kraja godine.

Zasad jedini europski razvoj koncepta Loyal Wingman predvodi Ujedinjeno Kraljevstvo sa svojim programom LANCA (Lightweight Affordable Novel Combat Aircraft), koji treba rezultirati *vjernim pratiteljem* britanskog borbenog aviona šeste generacije Tempest. Prvi probni let LANCA-e najavljuje se za 2022. godinu. Zanimljivo je napomenuti i to kako su u projekt razvoja borbenog aviona Tempest uz Ujedinjeno Kraljevstvo uključene i Švedska i Italija, koje su posljedično i mogući operateri besposadnog sustava proizšlog iz programa LANCA.

BUDUĆNOST IZ TERMINATORA?

Mogu li *vjerni pratitelji* u cijelosti zamijeniti borbene avione s ljudskom posadom? Odgovor na to pitanje ponudio je Elon

Musk, jedan od najuspješnijih američkih poduzetnika i osnivač tvrtki kao što su OpenAI, SpaceX i Tesla. On je krajem veljače ove godine, nastupivši na Air Warfare Symposiumu, izjavom privukao veliku pozornost svjetske zrakoplovne javnosti. Naime, predstavio je svoju viziju budućnosti prema kojoj je vrijeme borbenih aviona s posadom prošlo te će uskoro zračnim prostorom dominirati autonomni bespilotni sustavi protiv kojih niti borbeni avioni poput F-35 neće imati šanse. Takav stav definitivno može imati određenu poduzetničku, ekonomsku, ili pak danas sveprisutnu korporativnu logiku. Ona pritom može imati i određen apokaliptični prizvuk te podsjećati na atmosferu iz filma *Terminator*, u kojem nebo više neće biti plavo nego će njim dominirati mračna umjetna inteligencija Skynet s različitim mode-lima kiborga (*Terminatora*). Međutim, ono što umjetna inteligencija još dugo neće moći nadomjestiti sposobnost je ljudskog mozga i ljudske posade u avionima za brzo taktičko i operativno analiziranje situacije te odlučivanje, u pravilu u teško predvidivim borbenim uvjetima kad se operativna situacija brzo i kontinuirano mijenja. Pritom bespilotni zrakoplovni sustavi mogu samo biti i ostati ono što jesu – *vjerni pratitelji*, odnosno pomoćni alat za postizanje određenih ciljeva. Upravo onako kako su to filmski likovi poput Kylea Reesea i Johna Connora značili i pokazali kroz filmsku franšizu *Terminator*.

Valkira dizajnom dosta podsjeća na koncepte koje je razvijao Boeing s X-45, odnosno EADS s Barracudom. U odnosu na njih, Valkira ima posebnost: dizajnirana je bez stajnjog trapa

Foto: USAF

PODLISTAK

Francuska ratna mornarica sredinom XVII. stoljeća počinje jednako odijevati svoje časnike, otprilike u isto vrijeme kad i kopnena vojska te zemlje

POVIJEST VOJNIH ODORA (VIII. DIO)

TEKST

Marinko Ogorec

RAZVOJ MORNARICKIH ODORA

Mornaričke odore nisu postojale u starom vijeku već se nosila standarna odjeća tog doba, naravno ona koja je bila najkomotnija za specifičnu službu na brodovima. Prvi podaci o uniformnom odijevanju brodskih posada zabilježeni su u razdoblju Rimske Republike i Carstva, međutim, niti oni se nisu odnosili na mornare koji su upravljali brodovima, nego na vojnički sastav ukrcan na brodove s ciljem izvođenja borbenih djelovanja na moru. Naime, Rimljani su imali razmjerno slabu pomorsku tradiciju, kao i tradiciju brodogradnje. Stoga su njihovu ratnu flotu redovito gradili Feničani, Grci i manjim

Odore Američke ratne mornarice (tad Kontinentala ratna mornarica) tijekom Američkog rata za neovisnost. Slikar Hugh Charles McBarron (1902. - 1992.) služio se originalnim dokumentima o propisanom odijevanju iz tog vremena. Slijeva su poručnik (1776.), kapetan (1776.), kadet (1777.), kapetan (1777.) i mornar. Iako odjeća za potonjeg tadi nije bila propisivana, autor je nacrtao neke tipične dijelove odjeće i obuće koju su nosili

dijelom Egipćani, koji su i upravljali tim brodovima kao mornari i pomorski zapovjednici. Njihova je zadaća u pravilu bila usredotočena na samu plovidbu i nisu morali neposredno sudjelovati u bitkama, dok su za borbu ukrcavane veće ili manje snage rimskih legionara. Oni se nisu svojom opremom i oružjem razlikovali od pripadnika kopnenih snaga, što je u pomorskim bitkama redovito dovodilo do značajnih gubitaka. Svaki legionar koji bi iz bilo kojeg razloga pao s broda u more, bio bi osuđen na smrt jer bi ga teški oklop brzo povukao pod vodu.

OSMANLIJSKI ODMAK OD PRAKSE

Taktika borbenog djelovanja na moru nije se u srednjem vijeku u većoj mjeri promjenila, ali su brodske posade sve više počele sudjelovati u borbama, u pravilu izbjegavajući korištenje bilo kakvog oklopa.

PODLISTAK

Svojevrsni odmak od takve prakse prvi su u XVI. stoljeću primijenili pojedini pripadnici osmanlijskog mornaričkog pješaštva, tzv. levanti (levendi). Oni su nosili kratke žičane košulje s jednostavnim kopčanjem sprijeda, kako bi u slučaju pada u more mogli brzo otkopčati i odbaciti taj oklop. Većina drugih mornarica za zaštitu je koristila razmjerno male okrugle štitove, koji su isto tako mogli biti lako odbačeni u slučaju potrebe.

Prve službene mornaričke odore uvode se, kao i u većini drugih grana i robova vojske, u Francuskoj (vidi prethodne nastavke podlistka). S tim se počelo tijekom XVII. stoljeća, istodobno s počecima uniformnog odijevanja kopnene vojske. Konkretnije, 1665. godine za mornaričke časnike propisano je nošenje kaputa i širokih hlača tamnoplavne boje, te bijelog prsluka, crvenih čarapa do koljena i trorogog šešira crne boje s bijelom perjanicom duž oboda šešira (za više časnike, niži časnici nisu imali pravo na nošenje perjanice). Uz odoru obvezno se nosio i mač rapir. Mornari su nosili tamnoplavi kaput do koljena, plavo-bijele hlače s okomitim prugama, plave čarape do koljena i visoku vunenu kapu crne boje.

SVI SU SLIČNI

Za razliku od kopnene vojske, činovi časnika označavani su na donjem dijelu rukava (odmah iznad manšeta), trakama zlatne i srebrne boje. Taj stil uniformnog odijevanja francuske ratne mornarice s vremenom su prihvatile i druge zemlje, zbog čega do danas postoje velike sličnosti odora u toj grani oružanih snaga. Nakon francuske ratne mornarice, službene odore propisuju se i u britanskoj mornarici 1748. godine. Časnici su nosili tamnoplavi kaput s bijelim manšetama, bijeli prsluk, bijele hlače i bijele čarape do koljena. Za obične mornare odora nije bila propisana, pa su nosili odjeću koju su imali na raspolaganju. Nakon Velike Britanije i SAD uvodi odore za svoje mornaričke časnike 1776., dakle, još u počecima Američkog rata za neovisnost (1775. - 1783.). Međutim, te

Wikimedia Commons

Nelsonov pad, slika engleskog umjetnika Denisa Dightona (1792. - 1827.). Iako joj je glavna tema smrt velikog britanskog admirala kod Trafalvara 1805. (detalj dolje desno), dobro prikazuje šarenilo odora u pomorskim bitkama

odore od britanskih su se razlikovale samo po boji revera na kaputu te boji hlača i prsluka. Za potrebe svojih ratnih mornarica odore ubrzo uvode i ostale države. Naravno, uzor su im bile francuske i britanske odore, a od njih su se uglavnom razlikovale u detaljima i kroju.

SVAKODNEVNO I SVEČANO

Francuska i britanska mornarica donose krajem XVIII. stoljeća propise o različitim vrstama mornaričkih odora. Podijeljene su na svakodnevnu (u britanskoj mornarici nazvana undress, a u francuskoj petit uniforme) i sveča-

nu (u britanskoj mornarici full-dress, a u francuskoj grand uniforme). Svakodnevne odore bile su znatno jednostavnijeg kroja, bez ukrasa i oznaka, osim činova i znakova pripadnosti određenoj ratnoj mornarici. Svečane odore bile su vrlo raskošne i bogato ukrašene. Upravo iz prakse mornaričkih odora prenesena je njihova podjela na svakodnevne (službene) i svečane u kopnenu vojsku, pa sredinom XIX. stoljeća već gotovo sve oružane snage imaju jednostavniju svakodnevnu i raskošno ukrašenu svečanu odoru. Međutim, tad se i svakodnevna odora mogla smatrati iznimno ukrašenom jer se nije u većoj mjeri razliko-

vala od svečane, osim po kvaliteti materijala i ukrasa. Tijekom prve polovine XIX. stoljeća u većini ratnih mornarica odore se dijele i prema vremenskim uvjetima uporabe, na zimske, u pravilu tamnopлавne boje različitih nijansi, i ljetne u bijeloj boji. Zbog njihove praktičnosti, ljetne svakodnevne odore razmijerno brzo počinju se izradivati u raznim pastelnim nijansama, od svjetlosive, preko svjetlopavne, do žučkaste, svjetlozelene i sl., dok se bijela boja zadržava samo za svečane ljetne odore. Do kraja XIX. stoljeća u ratnim mornaricama javlja se još jedan dio odore koji je poslije preuzet i u kopnenoj vojski većine oružanih snaga – časnička kapa s obodom današnjeg izgleda i oblike. Dugo se smatralo kako je taj oblik kape razvijen iz čake. Ipak, u brojnim ratnim mornaricama takve su kape već bile u uporabi dok je većina kopnenih snaga imala čake, kepije i druga slična pokrivala za glavu, a viši časnici nosili su specifične polukružne šešire. Radikalno pojednostavljivanje vojnih odora počinje tijekom Burskog rata, ali to se nije odrazilo i na mornaričke odore, koje zadržavaju temeljne boje. Mijenja se tek kroj i oznake.

Wikimedia Commons

Reljef starorimске galije iz hrama u Palestrini blizu Rima, izgrađenog oko 120. godine prije Krista. Bili su to prvi uniformirani vojnici na ratnim brodovima, međutim, riječ je o klasičnim legionarima

POVIJEST ZRAKOPLOVSTVA

Grumman XF10F projektiran je kao lovac namijenjen djelovanju s nosača zrakoplova. Pritom je morao djelovati i kao lovac presretač i kao lovački avion namijenjen stvaranju prevlasti u zračnom prostoru. Sve to trebao mu je omogućiti promjenjivi kut krila

TEKST
Mario Galić

Bell X-5 razvijan početkom pedesetih godina prvi je pokušaj američke zrakoplovne industrije da izradi avion s promjenjivim kutom nagiba krila (v. prethodni tekst Prvi u zraku, HV, br. 599). Iako je ratno zrakoplovstvo (USAF) odustalo od zamisli o izradi takvih aviona, jedna ga je odluka iz samog vrha vlasti natjerala na ipak nevoljko upuštanje u još jedan program – razvoj jurišnika F-111 Aardvark. No, to će se dogoditi početkom šezdesetih godina.

U međuvremenu je koncept krila s promjenjivim kutom nagiba privukao pažnju američke mornarice. Ponajviše su je zanimali značajke male brzine polijetanja i slijetanja te postizanje vrlo velikih brzina potrebnih za brzo presretanje ciljeva. Teoretski se činilo da promjenjivi kut nagiba krila idealno rješava naizgled nespojive zahtjeve

POKRETNANA KRILA (IV. DIO)

KRATAK SKOK

za palubne avione – što manju brzinu slijetanja i što veću brzinu presretanja. Stoga nije bilo čudno da je mornarica odlučila iskušati tu novost.

Do kraja Drugog svjetskog rata Nijemci su dokazali da je turbomlazni pogon budućnost borbenih aviona. I prije nego što je rat završio, počela je utrka u razvoju turbomlaznih motora i aviona koje će pokretati. U tu se utrku pomalo nevoljko uključila i američka mornarica, kojoj se novi pogon i nije svidio. Iako je omogućavao puno veće brzine, imao je i brojne nedostatke. Jedan je bio uvjetovan malim potiskom, zbog čega su avioni s turbomlaznim motorima imali vrlo slaba ubrzanja. Jedino rješenje bila je ugradnja katapulte.

PRITISAK NA GORDONA ISRAELA

Mornarica je, zbog specifičnih zahtjeva za djelovanje s nosača zrakoplova, tražila avione sa što manjom brzinom slijetanja. To je značilo velika ravna krila koja su davala velik uzgon pri malim brzinama (tijekom slijetanja), ali i vrlo velik otpor pri velikim brzinama. USAF nije imao problem s velikim brzinama poljetanja i slijetanja, nego samo jedan zahtjev – dobiti što brže lovačke avione. To je iskoristila tvrtka North American u razvoju F-86 Sabre, koji je prvi put poletio 1. listopada 1947.

Foto: San Diego Air & Space Museum / Flickr

Razvoj aviona koji je tvrtki Grumman trebao osigurati budućnost prekinut je 1953. godine, možda i zato što ga je američka mornarica previše pozurivala

godine. Sa strelastim krilom pod kutom od 35 stupnjeva, Sabre je mogao postići brzinu veću od 1000 km/h. Za usporedbu, mornarički lovački avion North American FJ-1 Fury s ravnim krilima, koji je prvi put poletio 11. rujna 1946., postizao je najveću brzinu od 880 km/h. Stoga nije čudno da je ratna mornarica bila nezadovoljna Furyjem. Željela je lovački avion koji će imati letne značajke barem približno jednake Sabreovim, ali da istodobno nema iznimno veliku brzinu slijetanja. Među tvrtkama koje su ponudile projekt bio je i Grumman, s glavnim projektantom Gordonom Israelim (1911. – 1982.), čiji se projektni tim suočavao s brojnim problemima. Jedan je bio što su morali projektirati avion s revolucionarnim aerodinamičkim rješenjem koje nisu u potpunosti shvaćali. Usto, mornarica je neprekidno vršila pritisak da

JAGUARA

POVIJEST ZRAKOPLOVSTVA

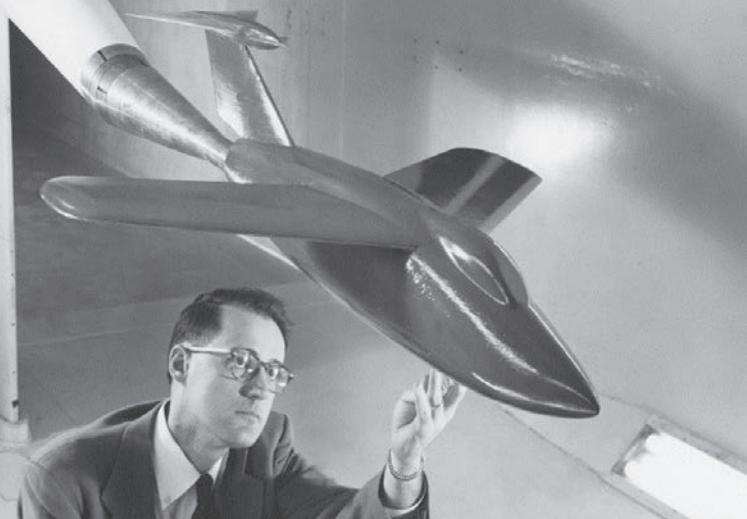

Foto: San Diego Air & Space Museum / Flickr

se razvoj ubrza i već 1947. naručila dva prototipa. Iako se na prvi pogled čini da je narudžba bila pozitivna za Grumman, zapravo je samo dodatno pojačala pritisak na Gordona Israela i njegov tim jer su uz novac došli i čvrsto zadani rokovi. Glavni rok navodio je da letna testiranja prvog prototipa moraju početi najkasnije u kolovozu 1949. godine. S obzirom na to da je novi lovac morao biti najbolji na svijetu, mornarica je neprekidno dopunjavala zahtjeve. Tražila je ugradnju radara, povećanje naoružanja i borbenog kompleta granata, povećanje doleta... Na kraju, suočen s nemogućnosti ispunjenja svih zahtjeva, Grumman je 7. srpnja 1949. službeno predložio radikalno novi projekt – avion s promjenjivim kutom nagiba krila. Vrh mornarice, suočen s neugodnim iskustvima konzervativnih rješenja koja je dotad forsirao, prihvatio je Grummanov prijedlog.

POTPUNO NOVI PROJEKT

Uporaba krila s promjenjivim nagibom zahtijevala je potpuni redizajn projekta. Prije svega, podrazumijevalo se projektiranje sustava za pokretanje krila te potom redizajn trupa kako bi se osigurao dostatan prostor za njegov smještaj. Usto, velika masa mehanizma značila je i bitnu promjenu težišta, dakle i redizajn cijelog trupa. Mornarica je bila toliko zainteresirana za novi lovački avion da je Grumman 18. kolovoza 1950. dobio pismo na mjeru za kupnju 12 aviona označe XF-10F-1. Pismo je potvrđeno ugovorno

Model aviona korišten za ispitivanja u zračnom tunelu. Već taj dio razvoja pokazao je nedostatke letjelice

13,5° – 42,5°

PROMJENJIVI KUT
KRILA KOD
JAGUARA

9265 kg

UKUPNA MASA
PRAZNOG AVIONA

30 kN

POTISAK MOTORA
XJ40-WE-8

rom potpisanim 14. prosinca te godine. Štoviše, mornarica i Grumman potpisali su 10. veljače 1951. ugovor o isporuci 70 serijskih F-10F-1 Jaguara. Vodstvo Grummana vjerovalo je da će njim osiguralo budućnost tvrtke barem za idućih 10 do 15 godina, no to i nije ispalо baš tako.

Projektan tim Gordona Israela obavio je redizajn aviona u rekordnom roku te je već početkom 1952. dovršen prvi prototip. Nakon što je 16. travnja transportnim avionom Douglas C-124 Globemaster II prebačen u zrakoplovnu bazu, počela su testiranja na zemlji. Prvi probni let obavljen je 19. svibnja 1952. godine.

Prva letna testiranja donijela su dvojaka iskustva. F-10F-1 projektiran je kao lovački avion namijenjen djelovanju s nosača zrakoplova. Pritom je morao djelovati i kao lovac presretač i kao lovački avion namijenjen stvaranju prevlasti u zračnom prostoru. Promjenjivi kut krila, koji je sezao od samo 13,5 pa do 42,5 stupnjeva to je trebao i osigurati.

OBEĆANJA IZ WESTINGHOUSEA

Na samom početku letnih testiranja pojavile su se teškoće vezane uz turbomlazni motor Westinghouse XJ40-WE-8. Prvi je problem kronična nepouzdanost motora, a drugi, puno gori, nedovoljan potisak. Tijekom odabira motora Westinghouseovi su inženjeri obećali Grummanovim da će za motor razviti i sustav za naknadno izgaranje, koji je trebao povećati potisak za barem 50 posto. Na Grummannovu žalost, razvoj motora oduljio se i u Jaguar su morali ugraditi motor bez tog sustava (zanimljivo je da neki izvori navode da je u prototip ugrađen motor J40-WE-6 potiska 30,25 kN). To je značilo potisak od samo 30 umjesto prvotno obećanih 48 kN. Posljedice su bile katastrofalne. S tako slabim motorom Jaguar je jedva mogao poletjeti. Još gore je bilo što je najveću brzinu leta od 1100 km/h mogao ostvariti samo u vrlo oštrom poniranju. U takvim uvjetima nije bilo moguće testirati letne značajke pri vrlo velikim brzinama.

Testiranja pri vrlo malim brzinama pokazala su da s kutom krila od 13,5 stupnjeva Jaguar može letjeti pri brzini od samo 145 km/h prije sloma uzgona. Ne iznenađuje da je mornarica bila oduševljena tim podatkom, no ubrzo se pojавio novi problem. Čudna konfiguracija repnog horizontalnog stabilizatora prouzročila je teško upravljanje pri vrlo malim brzinama. Gordon Israel odlučio je, zbog nemogućnosti shvaćanja aerodinamičkih značajki novih oblika krila, da će Jaguarovu repnom horizontalnom stabilizatoru dati deltoidni oblik. Već su ispitivanja u zračnom tunelu pokazala da takvo rješenje ima nedostatke. Kako bi ih otklonili, ispred glavnih krila ugradili su nekoliko manjih, svojevrsne kanarde. Na žalost projektanata, takvo se rješenje pokazalo lošim: pri malim i vrlo malim brzinama repni stabilizatori brzo su gubili učinkovitost. Iako je naknadno ugrađen puno jači hidraulički sustav pokretanja, koji je omogućavao veće otklone, tek je malo ublažio nedostatak. Povećanju stabilnosti pri malim brzinama trebala su poslužiti i dva stabilizatora postavljeni na rep neposredno ispred ispuha motora. Kao krajnje rješenje odlučeno je da će serijske letjelice dobiti repni stabilizatori s aviona Grumman F9F/F-9 Cougar, no projekt razvoja Jaguara prekinut je prije nego što je dovršen drugi prototip na kojem bi se obavilo testiranje.

Prvi let Jaguara u zrakoplovnoj bazi "Edwards" 19. svibnja 1952. godine. Avionom je upravljao Grummanov testni pilot Corwin H. "Corky" Meyer (1920. – 2011.)

DVA AVIONA KAO JEDAN

Kako bi se otklonio problem pomicanja težišta aviona, krila su se tijekom povećanja kuta pomicala prema naprijed. Projektanti su mehanizam za pokretanje krila učinili dostatno čvrstim kako bi izdržao opterećenja do 7 G. Pokretanje je bilo hidraulično. Osim što je mehanizam zauzimao puno prostora, koji bi se inače mogao iskoristiti za smještaj spremnika goriva te avionike, imao je masu od oko 680 kg. Ukupna masa praznog XF-10F-1 iznosila je 9265 kg. Za usporedbu, masa praznog palubnog lovca Grumman F9F Panther bila je 4603 kg, a aviona North American FJ-2 Fury (sa strelastim krilima) 5353 kg, dakle, zajedno su bili tek malo teži od Jaguara. Iako je FJ-2 bio pokretan slabašnim turbomlaznim motorom General Electric J47-GE-2 potiska 26,7 kN, u horizontalnom letu mogao je postići brzinu od 1088 km/h. S motorom XJ40-WE-8, Jaguar nije mogao u horizontalnom letu letjeti brže od 850 km/h s vrlo malo goriva u spremnicima. Uz navedeno, mehanizam za pokretanje krila zahtijevao je puno održavanja. Prvi je prototip dobio jednostruki sustav, što je značilo da bi i najmanji kvar mogao dovesti do tragičnih posljedica. Letna testiranja pokazala su da će se krila zbog otpora zraka sama pomaknuti u krajnji položaj pod kutom od 42,5 stupnjeva, koji nije omogućavao sigurno slijetanje. Na sreću probnih pilota, mehanizam niti jednom nije otkazao.

Letna testiranja trajala su do 25. travnja 1953. i ukupno su obavljena 32 leta. Prvotno oduševljenje novim avionom (posebice vrlo malom brzinom slijetanja), ubrzo se pretvorilo u razočaranje. Američka ratna mornarica u tom je mjesecu otkazala program. Osim što je otkazana gradnja drugog prototipa (90 posto dovršen), otkazan je i ugovor za kupnju serijskih letjelice. Vrh mornarice zaključio je da je cijeli projekt promašen jer bi se na kraju, kad bi Grumman i uspio otkloniti sve nedostatke, dobio prekomplikiran avion zahtjevan za održavanje.

Inženjeri američke agencije NACA (prethodnica NASA-e) ispitivali su motor Westinghouse J40 u zračnom tunelu 11 mjeseci tijekom 1951. i 1952. godine. Inačica XJ40-WE-8 ugrađena je u prototip Jaguara, no pokazala se nepouzdano, a imala je i nedovoljan potisak

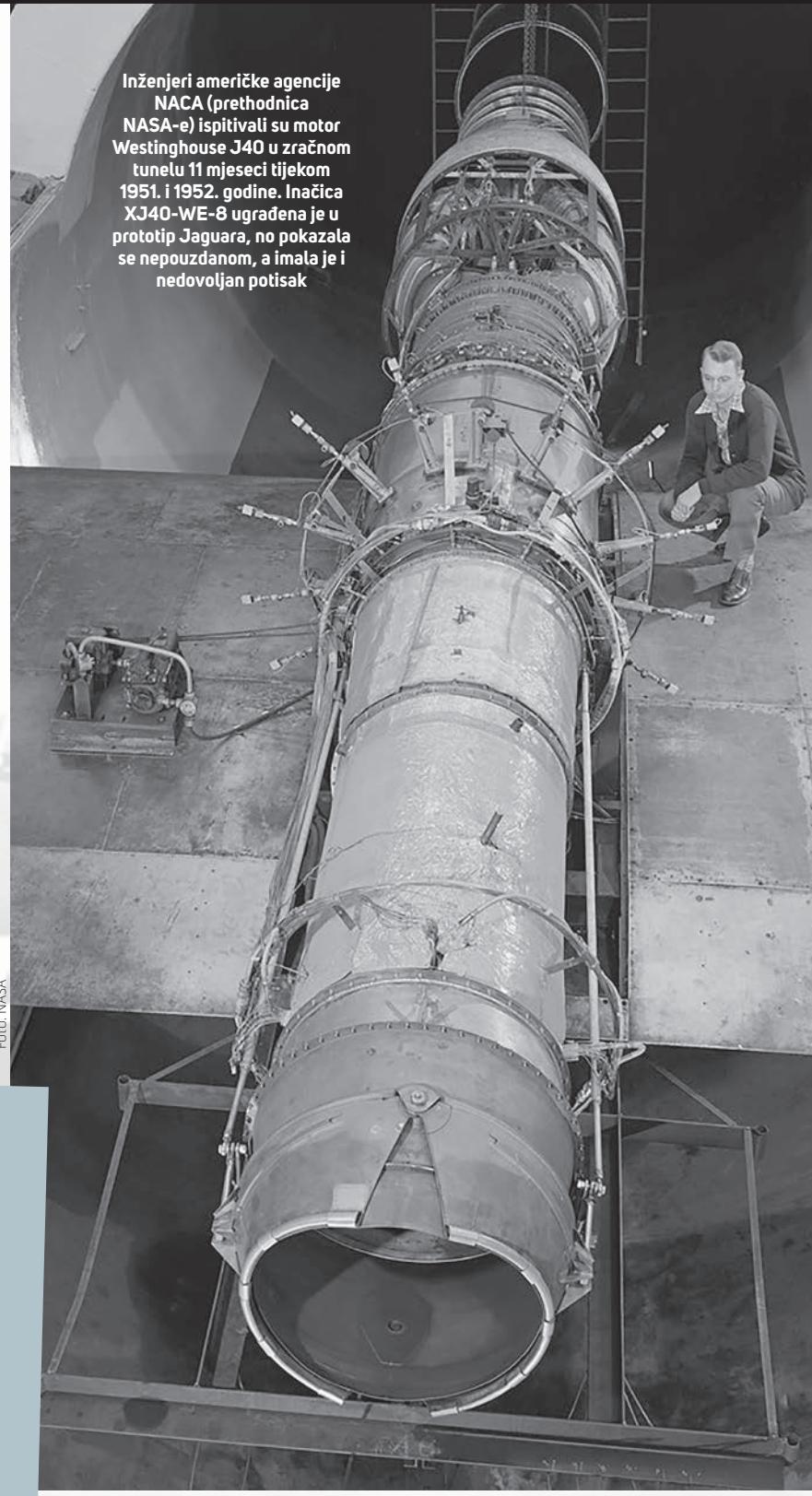

Foto: NASA

Grumman XF10F Jaguar

Duljina: 17 m

Visina: 4,95 m

Raspon krila: 15,42 m

Masa praznog aviona: 9265 kg

Najveća poletna masa: 16 080 kg

Najveća brzina: 1100 km/h

Najveći dolet: 2670 km

Operativni vrhunac leta: 9200 m

Brzina uspona: 3078 m/min

Potencijalno

naoružanje: 4 x automatski top kalibra 20 mm u nosu; podybesne točke ispod krila za nošenje konvencionalnih bombi i raket

CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI

Izložbeni prostor površinom nije velik, no zahvaljujući atraktivnim izložcima, dobru rasporedu, multimedijskim sadržajima te mnoštvu tekstova i slika, u muzeju se lako zadržati i nekoliko sati

U Etnografskom muzeju u Zagrebu, povodom predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem EU-a, održava se izvanredna vojnopovjesna izložba o hrvatskim ratnicima iz XVI. i XVII. stoljeća. U prvom je planu ipak ime Janka Šajatovića Krabata, žumberačkog uskoka koji je stotinama kilometara daleko od domovine postao prava legenda, živa i danas

HRVATI LUDI I ZAMUTA

TEKST
Domagoj Vlahović

FOTO
Mladen Čobanović

Nedugo nakon što je 1618. izbio Tridesetogodišnji rat, na bojištima srednje i zapadne Europe pojavili su se dotad prilično nepoznati ratnici – Hrvati. Dotadašnja anonimnost bila je posljedica toga što su već stotinjak godina bili zauzeti svojom primarnom zadaćom – obranom Hrvatske i cijele kršćanske Europe od Osmanlija. U novi rat, čiji su kronologija, saveznštva i neprijateljstva bili iznimno promjenjivi, vukla ih je obveza prema vladarima, ali često i zlatnici koje bi dobivali kao plaćenici, pa su služili u više vojski i često bili na suprotstavljenim stranama. No, bez

obzira na to gdje su Hrvati iz banske Hrvatske i Vojne krajine služili i djelovali, a došli su i do Pariza, često su bili prepoznatljivi. Isticali su se djelima, najviše posebnim taktikama ratovanja usvojenim u sukobima s Turcima, ali i izgledom, najviše po rupcu oko vrata (kravati), te drugim dijelovima odjeće koji su na zapadu smatrani egzotičnim zbog turskih utjecaja. Bili su toliko posebni da su u postrojbama lakog konjaništva brojnih zemalja postali sinonim za rod vojske. Jedan od najduljih i najkrvavijih ratova u povijesti Starog Kontinenta konačno je završio 1648.

Autor Vladimir Brnardić preporučuje izložbu onima koje zanima vojna povijest XVI. i XVII. stoljeća, ljubiteljima starog oružja, odnosno svima koji žele naučiti nešto novo

siječnja do 10. travnja održava u zagrebačkom Etnografskom muzeju.

PRIČA O DVAMA STOLJEĆIMA

"Priča o Krabatu jedna je od pet cjelina koje čine izložbu. Samo ime govori da je tema kudikamo šira i obuhvaća razdoblje od 200 godina, gotovo cijelo XVI. i XVII. stoljeće, a to je najintenzivniji dio hrvatske vojne povijesti," objašnjava nam u muzeju autor izložbe Vladimir Brnardić te navodi kako su ostale teme posvećene uskocima, Tridesetogodišnjem ratu, Hrvatima kao pripadnicima vladarskih tjelesnih gardi te Hrvatima u saskoj službi. Poznati povjesničar i dugogodišnji suradnik Hrvatskog vojnika, Brnardić dugo istražuje sve što se odnosi na hrvatske vojниke iz tog vremena. Izložba, koju je osmislio zajedno s kolegama Damicom Stanićem i Filipom Hrenom, jedan je od njegovih najzanimljivijih projekata. Realizirana je povodom predsjedanja

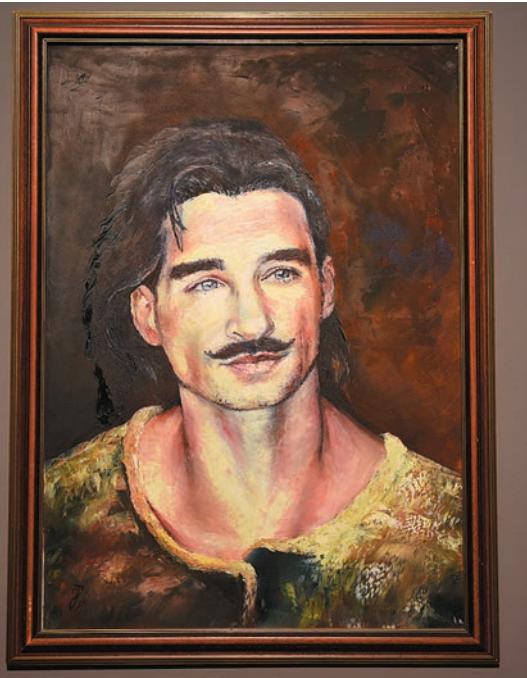
Republike Hrvatske Vijećem EU-a i zahvaljujući suradnji više muzejskih institucija u Hrvatskoj. Naravno, u prvom redu tu je Etnografski muzej na čelu s ravnateljicom Gorankom Horjan, a inicijativa potječe od Krabatove rođakinje Monike Šajatović Bračike. Osim što su sve interaktivnije, razne muzejske izložbe i postavi imaju sve više tema koje su zajedničke ili se isprepliću, pa i vojnopravna izložba sadrži dosta etnografskih elemenata (odore koje se temelje na nošnjama i sl.).

SATI ZA RAZGLEDAVANJE

Izložba je postavljena u prizemlju muzeja koji je smješten u samom središtu Zagreba. Izložbeni prostor nije velik u

godine. Neki vojnici vratili su se kućama, neki su ostali bez plaćeničkog kruha, a neki ipak nastavili službu. Hrvati, posebno oni iz Vojne krajine, i dalje su imali *stalan posao* jer turska opasnost nije prolazila. S druge strane, status koji su stekli u ratu doveo je do toga da su ih mnogi europski vladari i dalje držali u svojim postrojbama pa se nisu vratili u Hrvatsku. Jedan od takvih hrvatskih vojnika bio je uskočki časnik Janko Šajatović Krabat (1624. – 1704.). Niste čuli za njega? Lako moguće – naša mu historiografija dosad nije posvećivala previše pozornosti. No, situacija se odnedavno promjenila i to s izložbom *Hrvati – ljudi iza mita – Janko Šajatović Krabat i hrvatske garde u Europi*, koja se od 28.

CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI

četvornim metrima, no autori su ostali na tragu trenda koji, s velikim zadovoljstvom, sve više primjećujemo u Hrvatskoj. Zahvaljujući dobru rasporedu, multimedijskim sadržajima (filmovi i slično), te mnoštву tekstova i slika na zidovima koji *daju potporu* izložcima, na izložbi se lako zadržati i nekoliko sati, bez obzira na to koji vas njezin dio najviše privlači. Kako nas ipak najčešće čitaju ljubitelji miltarije, samo ćemo reći da vatreng i hladnog oružja te odora ima sasvim dovoljno, pa i nekih raritetnih primjeraka koje su dosad teško mogli vidjeti. "Kombiniramo dobro poznate izloške

**Rekonstrukcija lika
Janka Šajatovića
Krabata: portret
i lutka u odori na
konju**

**Velika atrakcija
izložbe – mač za
probijanje pancirnog
oklopa crabatische
Wehrkakav su nosili
hrvatski konjanici u
Tridesetogodišnjem
ratu**

iz Hrvatskog povjesnog muzeja s nekim jedinstvenim komadima iz privatnih zbirki," govori nam Brnardić dok nas vodi izložbenim prostorom.

U prvom planu ipak je Janko Šajatović Krabat i to ne samo zbog impresivne vojne karijere. Kako smo već rekli, u Hrvatskoj je to ime prilično nepoznato. Daleko na sjeveru, na području Gornje Lužice u Saskoj, pa i u dobrom dijelu Njemačke, to je ime već stoljećima prava ikona, mit, legenda. Krabat je istaknuti junak narodnih predaja Lužičkih Srba, slavenskog i većinom protestantskog naroda koji ondje živi. On je i čarobnjak i ratnik, i vladar i pastir. O njemu se pričaju priče, pjevaju pjesme, pišu knjige, snimaju filmovi, nazivaju brendovi piva i kobasica...

PETAR ZRINSKI KAO VEZA

Izlošci u Etnografskom muzeju govore o tome kako je jedan časnik, u domovini potpuno zaboravljen, na sjeveru postao legenda. Skrativši priču, Brnardić nam je objasnio da je nakon Tridesetogodišnjeg rata Šajatović stupio u službu izbornog saskog kneza kao pripadnik njegove osobne hrvatske garde aktivne od 1660. do 1680. godine. U njoj je bilo od 70 do 150 konjanika, uglavnom plemenitaša iz Vojne krajine. Velik dio njih bio je sa Žumberka, gdje je rođen i Šajatović. Veza izme-

KAO ROD VOJSKE

U Tridesetogodišnjem ratu i XVII. stoljeću u Europi ime Hrvat nadraslo je nacionalni i geografski pojam. Tako se počeo nazivati rod vojske, tj. lako konjaništvo (husari). Hrvatske postrojbe primjenjivale su taktiku ratovanja iz borbi s Turcima i prenijele je u Europu. Uglavnom su jahali vrlo brze konje i nisu nosili oklop. Vodili su tzv. mali ili gerilski rat, koji se sastojao od brzih prepada, zasjeda i upada na neprijateljski teritorij, presijecanja komunikacija hvanjanjem glasnika, raspršivanja i ponovnog okupljanja pripadnika postrojbe...

Ime Krabat danas je brendirano i nose ga marke piva, kobasica i drugih proizvoda

đu saskog kneza i Hrvata bio je knežev prijatelj, žumberački kapetan i budući ban i urotnik protiv bečkog dvora Petar IV. Zrinski (1621. – 1671.). Čini se da su hrvatski ratnici, visoki, jaki i hrabri, u raskošnim odorama, pristojna ponašanja (pravila su bila vrlo stroga, što je dokumentirano na izložbi), impresionirali kneževe podanike. Među najistaknutijim bio je Šajatović, koji je s godinama zaslužio i mirovinu, a kao nagradu dobio posjed Gornju Lužicu. "To područje bilo je dosta zapušteno, siromašno, vladale su razne bolesti. Stanovnici u početku nisu prihvaćali gospodara iz daleke, nepoznate Hrvatske, vjerojatno zbog zastrašujuće reputacije koju su Hrvati stekli u ratu, no on se pokazao poduzetnim i intelligentnim. Isušivao je močvare, gradio mlinove i gostonice, učio je ljude kako sijati žito i feud mu je vrlo brzo postao prosperitetan. Kako se školovao kod isusovaca u Zagrebu, bio je pismen i učen, i malo-pomalo praznovjerniji su ga počeli slaviti kao čudotvorca, čarobnjaka. Recimo, kad bi brzo jahao konja, ljudi su govorili da leti," objašnjava Brnardić.

Nakon Šajatovićeve smrti legenda o Krabatu nije iščeznula, nego je postajala sve veća i fantastičnija te se održala do današnjih dana. Stvarna osoba koja se krije iza legende obilježava izložbu koja je dosad izazvala isključivo pozitivne reakcije. "Prije svega, preporučio bih je onima koje zanima vojna povijest XVI. i XVII. stoljeća,

Etnografski muzej ovom prilikom izlaže
rekonstrukcije odora koje se temelje na nošnjama,
ali i vrijedne primjerke starog vatrenog oružja

ljubiteljima starog oružja, zapravo svima koji žele naučiti i vidjeti nešto novo. U sklopu izložbe organiziramo i predavanja, posjete pripadnika hrvatskih povijesnih postrojbi," zaključuje Brnardić.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

**JAVNI NATJEČAJ
za prijam u kadetsku službu**

U akademskoj godini 2020./2021. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 110 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu sveučilišnih preddiplomskih studija na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

- preddiplomski sveučilišni studij **Vojno inženjerstvo – do 70 kandidata/kinja**
- preddiplomski sveučilišni studij **Vojno vođenje i upravljanje – do 40 kandidata/kinja.**

Rok za podnošenje prijava je **8. svibnja 2020.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1998. godine ili poslije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osudivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2020.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Pismene prijave trebaju sadržavati:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom

uredu za upis na sveučilišni studij u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 13/14, 134/15 i 138/15).

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upišu prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2020.

U slučaju nepotpunjenosti slobodnih mjesta na pojedinom studijskom programu nakon završenih upisa u srpanjskom razredbenom roku, otvorena je mogućnost prijave kandidata/kinja za rujanski razredbeni rok. Broj slobodnih mjesta za rujanski razredbeni rok bit će objavljen na internetskoj stranici www.morh.hr.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja, krajem kolovoza 2020. godine bit će pozvani na pripremni kamp. Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13, 5/17 i 55/19).

Nakon završenog preddiplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na tel. 01/3784-812 i 01/3784-814 te u područnim odjelima odnosno odsjecima za poslove obrane.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/16-03/1, URBROJ: 512-01-16-169 od 13. travnja 2016., objavljuje

INTERNI OGLAS
za popunu dužnosti u Multinacionalnom divizijskom zapovjedništvu
– Centar (HQ MND-C), Székesfehérvár, Mađarska

1. zapovjednik HQ MND-C, OF-7

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**2. Assistant to Chief of Staff (ACOS)
G 5/7, OF 4/5**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

3. voditelj Odjela (G35), OF-4

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: svibanj/lipanj 2020.

4. voditelj odjela (Log Plans), OF- 3/4

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**5. voditelj odsjeka
(Artillery TBMD), ID FIRES, OF-3/4**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333

- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**6. stožerni časnik
(Land Planner), OF 3/4**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: svibanj/lipanj 2020.

7. stožerni časnik (CIS OPS), OF-3

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

8. stožerni časnik (Psy Ops), OF-2/3

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**9. stožerni dočasnik
(Training and Exercise), OR 6/7**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 2222
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**10. stožerni dočasnik
(CIS Ops/OPSCEN), OR-6/7**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 2222
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**11. stožerni dočasnik
(IM-LOGFAS), OR-6/7**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 2222
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: rujan 2020.

**12. stožerni dočasnik zapovjednika
(Staff Assistant to COM), OR-8/9**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 2222
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: siječanj 2021.

**13. prvi dočasnik
(Command Senior Enlisted Leader),
OR-9**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 2222
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: siječanj 2021.

**14. stožerni časnik za Vojnu policiju
(Provost Marshall), OF-3 / 4**

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: NATO SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: siječanj 2021.

15. voditelj Odsjeka (CCIRM), G2, OF-2/3

Uvjeti:

- znanje engleskog jezika: STANAG 3333
- sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
- ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description)

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: siječanj 2021.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

S kandidatima koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Staničeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 8 (osam) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

DOMOVINSKI RAT - DOKUMENTI

IZVORI O DJELOVANJU JNA I SRPSKIH POSTROJBI U LICI PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE, 1991.-1992.

(IX. DIO)

TEKST
dr. sc. Ante Nazor,
ravnatelj Centra

Reakcije na oružani sukob između hrvatske policije i srpskih ekstremista u Nacionalnom parku Plitvičke 31. ožujka 1991. bile su glavna tema u Dnevniku rada Organa bezbednosti 9. korpusa JNA i nakon 1. travnja. Navedeni materijal pokazuje da vodstvo Srba iz Knina nije oduštoalo od pokušaja da NP Plitvička jezera stavi pod svoj nadzor, da je hrvatska policija aktivno djelovala na tom području, te da su sredinom travnja 1991. počele pripreme srpskog vodstva za "marš mira", kojim je planiralo staviti NP Plitvička jezera pod svoj nadzor jer dotad za to nije uspjelo dobiti otvorenu podršku JNA.

15. 04. 1991. godine – ponedjeljak [...]

"Partner" [...]

-SUP Krajine čeka da se Armija povuče sa Plitvica i onda će ići ponovo na Plitvice da riješi PS – odnosno da je zauzmu. Ovo je izvor saznao iz razgovora sa rezervnim milicionerima koji su pušteni kućama, a rodom su iz Plavna. [...]

"S-20" u 14,00

-1. U razgovoru sa Cvetković Ljubišom (novinar II programa radio – Beograd) saznao da se vrše pripreme u SUP-u SAOK za ponovni napad na Plitvička jezera. Grupa od 5 rezervnih milicionera iz tzv. SUP-a Knin je poslata u nasilno izviđanje s ciljem da se izviđiranje snaga i reakcija pripadnika MUP-a i JNA. Napad će legendirati branjenjem srpskog naroda, željom da se vrate na svoja ognjišta. Napad će biti izveden do kraja mjeseca. [...] 20,25 M. Martić

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

-Tražio načelnika ili mene. Rekao telefonom: "Danas je u Lovinac došlo 40 redarstvenika tako da ih sad u Lovincu ima preko 70. Rašeta na to ne reaguje, a zna hapsiti moje milicionere. Danas oko 14,30 napadnuta je moja redovna patrola milicije iz SJS Gračac u s. Raduču. Napali su ih redarstvenici, a Rašeta ne reaguje. Danas sam uložio javni protest na ponašanje Rašete jebo mu ja mater. On napada na ljudе sa petokrakom, pa zar ćemo se mi međusobno napadati. Tražiću i od Babića da kao i ja uputi protest i traži kaznu za Rašetu od SSNO-a. Daj molim te upoznaj Rašetu i onog Štimca, pa da vidim šta će uraditi". [...]

16. 04. 1991. g. (utorak) [...]

12,00 admirал Erceg Josip nazvao telefonom puk. Džepinu Đuru i naredio da se M. Martiću prenese sledeće:

"Martiću JNA je preuzela obavezu da obezbedi red i mir dok traju pregovori. Vrhovništvo Hrvatske je to prihvatio i obećalo da neće ništa poduzimati. Nesmete to ni vi da činite. Nesmete da šaljete patrole prema Plitvicama i Gračacu. Ukoliko to budete činili moraćemo silom da vas od toga odvratimo. Radimo i u vašem interesu mirnog razrešenja nastalih političkih problema i nemojte da nas ometate i da nam pravite probleme." [...]

-Danas je održana sednica SO Gračac na kojoj je podržana odluka o prisajedinjenju SAO Krajine skupštini Srbije i izabrali 7 poslanika za skupštinu SAO K [...]

-U toku 16. i 17. 04. 1991. biće organizirano potpisivanje peticije u Titovoj Korenici, Gračacu, Kninu, D. Lapcu i Obrovcu za aboliciju uhapšenih Titovokorenčana, također je organizirano potpisivanje peticije za puštanje radnika JP "Plitvice", "Linograf" i "Transport" iz Titove Korenice (...) – peticija je upućena predsedniku RH, Franji Tuđmanu. (Njh 16 se nalazi u istražnom zatvoru Okružnog suda u Zagrebu) [...]

17. 04. 1991. godine [...]

15,15 "ODRA"

-Rezervni redarstvenici iz Gospića nalaze se na nekoj vojnoj vježbi izvan Gospića. [...] Radić Milorad k.Ikl. [...]

-R. M. iz T. Korenice radi za MUP. Tajno se sastaje sa nekim nepoznatim licima. Martić i Zelembaba Milenko došli u T. Korenici i našli kod njega u kancelariji 2 MUP-ovca. Prijeti mu se likvidacijom. [...]

20. 04. 1991. godine [...]

14,30 Radio Knin [...]

-U toku noći u samački hotel u Ličkom Osiku upali su pripadnici MUP-a iz PU Gospic. Pored toga izvršili su i pretres nekoliko kuća u Osiku među kojima su i kuće istaknutih aktivista SDS-a. MO SDS-a u L. Osiku

Beogradska "Politika" je dan nakon Kravog Uskrsa na Plitvicama na naslovni objavila tekst o dogadaju: Oružani sukob na Plitvicama - Dva mrtva, tri naestoro ranjenih ("Politika" 1. 4. 1991.)

ocenio je ovaj postupak kao vandalizam i traže da se u Osiku formira odeljak milicije SAOK. [...]

-SDS SAO Krajine uputio je danas otvoreni poziv srpskom narodu sledećeg sadržaja: "Nakon brutalnog upada snaga MUP-a na području Plitvica za srpski narod T. Korenici i Krajine nastalo je nepodnošljivo stanje. Veliki broj Srbija sa Plitvica izbegao je u druge krajeve zemlje, još se nije vratio na svoja ognjišta i radna mesta. Odluka predsedništva Jugoslavije nije ispoštovana i na Plitvicama se i pored prisustva jedinica JNA i dalje nalazi hrvatsko redarstvo, a rad u nacionalnom parku je onemogućen. SDS Krajine poziva srpski narod da maršem mira od Korenici do Plitvica omogući povratak prognanim Srbima na svoja ognjišta. Marš za oslobođenje Plitvica organizira se iz Korenice u subotu 27. 04. 1991. g. u 12,00 časova". [...]

23. 04. 1991. g. (utorak) [...]

-Dnevnik srpskog radio Knina u 16,00 sati

SDS Krajine uputila je proglaš vaskolikom srpskom narodu, u kojem se poziva na "marš mira" od Titove Korenice do Plitvica, koji će početi u T.K. dana 27. 04. 1991. g. u 12,00 časova. "Maršem mira" se od Predsjedništva SFRJ, SSNO-a, SSUP-a, SDK Jugoslavije, NBJ i ostalih nadležnih institucija traži:

1. Oslobođenje svih građana Krajine odvedenih sa Plitvica 31. 03. 1991. g.
2. Povlačenje snaga MUP-a RH sa Plitvica i svih teritorija SAOK.
3. Omogućavanje SJB Korenici i organima vlasti SO T. Korenica da vrše svoje zakonske obaveze na cijeloj svojoj teritoriji.
4. Omogućavanje rada javnom poduzeću "Plitvice" na cijelom području, deblokada žiro-računa "Plitvica", kao i čitavog SDK Korenica i "Karlovacke banke" – Korenica.
5. Omogućavanje povratka svih iseljenih stanovnika opštine. [...]

PRIKAZ KNJIGE

Na više od 240 stranica, kroz deset poglavlja i uz brojne fotografije, knjiga *Odoslovlje hrvatskih oružanih formacija 1990. – 1996.*, autora Marina Sabolovića i u nakladi izdavačke kuće Meridijani, bogat je izvor informacija o nastanku i razvoju hrvatskih vojnih odora

Knjiga *Odoslovlje hrvatskih oružanih formacija 1990. – 1996.* autora Marina Sabolovića na pregledan i detaljan način izlaže povijest nastanka, transformacija i razvoja službenih odora hrvatskih oružanih formacija – policijskih i vojnih – u razdoblju od 1990. do završetka Domovinskog rata

HRVATSKE VOJNE ODORE IZ DOMOVINSKOG RATA

Autor oblikuje rad u dvije cjeline: u prvoj, uvodnoj, obuhvaća uvjete i proces ustrojavanja hrvatskih oružanih formacija, dok u drugoj obrađuje problematiku službenih odora počevši od 1990. i korištenja odora milicije s hrvatskim šahiranim grbom na čeonom dijelu kape pa do Jarunskog mimohoda 30. svibnja 1995., koji smatra pokazateljem postignute standardizacije službenih vojnih odora.

Knjiga ocrta vremenski i povjesni kontekst u kojem se odore razvijaju: odore hrvatskih oružanih formacija nastaju kad i samostalna Republika Hrvatska. U početku su improvizirane i sastavljene od priručnih iskoristivih elemenata, da bi se, do 1996., službene vojne odore zajedno s pripadajućim vojnim znakovljem dopunjavale i razvijale konačno dosežući razinu na kojoj Oružane snage Republike Hrvatske i formalno postaju sljedbenice Ženevske konvencije koja propisuje jasno

TEKST
Lada Puljizević

isticanje vojnih oznaka, oznaka činova i funkcija te jasnu crtu zapovijedanja, odgovornosti i discipline.

Tijekom tog vremena odore hrvatskih oružanih formacija i znakovlje mogu se, uz ostalo, promatrati kroz simbole koji su, pogotovo u povjesnim turbulencijama, snažan element izražavanja nacionalnog i kulturnog identiteta. One su oznaka pripadnosti (i zajedništva), koja kod stanovništva budi osjećaje u skladu s njegovim sentimentom prema vojsci.

Znanstvenik i iskusni kolezionar, autor Marin Sabolović precizno prati promjene službenih odora koje su se do 1996. nerijetko očitovale u detaljima: izmjena kapa, opasača, promjena kroja ili dodavanje određenih elemenata. Zbog nedostatka pravilnika kojim bi bila olakšana kronologija izrade i uvođenja službenih odora, njihovo praćenje, razumijevanje te u konačnici i izlaganje javnosti u knjiškoj formi bio je zahtjevan posao.

Knjiga *Odoslovlje hrvatskih oružanih formacija 1990. – 1996.* značajan je korak u dokumentiranju nastanka i razvoja vojnih odora koje, osim što su dominantan vizualni identitet Oružanih snaga Republike Hrvatske, istodobno ispunjavaju funkciju radne odjeće, simbola, pripadnosti, šalju neverbalnu poruku itd. Marin Sabolović daje tako velik doprinos dalnjem proučavanju nastanka i transformacije hrvatskih vojnih odora kao vrijednog dijela suvremene vojne povijesti.

Plakati iz ovog ciklusa svjedoče o povijesnom trenutku u kojem je bilo nužno senzibilizirati svjetsku javnost na činjenice rata u kojem je Hrvatska bila napadnuta, branila se i pritom podnosila velika razaranja i ljudske žrtve

A FINAL PRAYER BEFORE I MUST FLEE.

PLEASE HELP US LORD, WE ARE ALL THEIR TARGETS,
EVEN YOU.

THE AGGRESSORS ARE SERBIA AND THE YUGO COMMUNIST ARMY.

A SILENT WITNESS TO THE DESTRUCTION.

THE AGGRESSORS ARE SERBIA AND THE YUGO COMMUNIST ARMY.
CHRISTIAN INFORMATION CENTER
Foto: M. Knežević, T. Šimac, A. Šimac

HELP! STOP THE WAR IN CROATIA

PRIPREMILA

Lada Puljizević

U zbirici ratnih plakata čuvanih u Vojnom muzeju MORH-a nalazi se i ciklus od 21 plakata nastalih početkom Domovinskog rata i objedinjenih pod nazivom HELP! STOP THE WAR IN CROATIA. Ovi plakati svjedoče o povijesnom trenutku u kojem je bilo nužno senzibilizirati svjetsku javnost na činjenice rata u kojem je Hrvatska bila napadnuta, branila se i pritom podnosila velika razaranja i ljudske žrtve. Europsko i svjetsko javno mnjenje tad je, nažalost, bilo gluho, sporo, inertno i nedovoljno zainteresirano za hrvatsku stvarnost. Plakati iz ovog ciklusa, jednako kao i plakati iz ciklusa HELP CROATIA NOW i DOCUMENTA CROATICA, koji su se na sličan način obraćali svjetskoj zajednici, plasiraju im elemente grube ratne svakodnevice: fotografije s prizorima ratom porušenih i oštećenih crkava, domova, kulturno-povijesnih spomenika, razorenje bolnice, slike razorenog Vukovara istovjetne fotografijama Varšave, Staljingrada, Dresdена, Berlina tijekom Drugog svjetskog rata te fotografije smrti, logora, progona i patnji civilnog stanovništva. Uz dodane kraće, snažne tekstove/poruke na engleskom jeziku, na svakom je plakatu iz ovog ciklusa pri dnu, malim slovima i tek kao gola činjenična poruka otisnuto: Agresori su Srbija i jugokomunistička armija (The Aggressors Are Serbia And The Yugo Communist Army).

Primjeri su takvih poruka i ratne stvarnosti s kojima se međunarodna javnost u tom vremenu izbjegavala suočiti plakat A FINAL PRAYER BEFORE I MUST FLEE. PLEASE HELP US LORD, WE ARE ALL THEIR TARGETS. EVEN YOU (Moja zadnja molitva prije bijega. Pomozi nam, Gospodine, svi smo mi njihove mete, čak i Ti), čiji je autor fotografije M. Knežević. Crno-bijela, tankim crnim rubom uokvirena fotografija starice pred raspelom, među ruševinama crkve sv. Marije Magdalene u Sunji snimljena je u prosincu 1991. godine. Sličnu, snažnu poruku šalje i plakat A SILENT WITNESS TO THE DESTRUCTION (Tihi svjedok uništenja), autora fotografije Siniše Durakovića. Na plakatu crno-bijela fotografija istaknuta tankim, crnim rubom naglašava detalj raspelog Krista ispred granatama oštećenog krovišta i tornja crkve sv. Vendelina u Jarmini, na vinkovačkoj bojišnjici. Selo Jarmina prvi je put napadnuto 17. kolovoza 1991., i otad je bilo neprestano izloženo neprijateljskim topničkim i tenkovskim napadima tijekom kojih je crkva bila teško oštećena. Zahvaljujući velikoj pomoći Talijanskog Caritasa, Jarmina je bila prvo mjesto u Hrvatskoj koje je cjelovito obnovljeno.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19), članka 4. stavka 2. Pravilnika o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnika (Narodne novine br. 158/13) i Plana prijma osoblja za 2020. godinu u Hrvatsku vojsku s Planom promjena kategorija postojećeg vojnog osoblja KLASA: 022-03/20-42/01, URBROJ: 50301-29/23-20-2 od 27. veljače 2020., Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

**JAVNI NATJEČAJ
za prijam kandidata/kandidatkinja za časnike/časnice – vojne pilote**

Izrazi koji imaju rodno značenje u ovom tekstu javnog natječaja odnose se jednakno na muški i ženski rod.

Ministarstvo obrane prima:

1. Pet (5) sveučilišnih prvostupnika (baccalaureus) inženjera aeronautike – civilni piloti.

Kandidati moraju ispunjavati opće uvjete za prijam u Oružane snage Republike Hrvatske propisane člankom 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

U službu u Oružane snage Republike Hrvatske ne može biti primljena osoba za čiji prijam postoje zapreke iz članka 35. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Ostali posebni uvjeti koje kandidati trebaju ispunjavati propisani člankom 43. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske jesu:

- najviše navršenih 30 godina života do kraja 2020. godine
- kandidati koji nisu završili program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili vojni rok bit će upućeni na dragovoljno vojno osposobljavanje po skraćenom programu
- kandidati koji imaju odslužen vojni rok ili završen program dragovoljnog vojnog osposobljavanja imaju prednost pri prijmu.

Kandidati za časnike vojne pilote prije upućivanje na dragovoljno vojno osposobljavanje trebaju prethodno uspješno završiti pripremno osposobljavanje (seleksijsko letenje) tijekom srpnja 2020. godine.

Po uspješnom završetku dragovoljnog vojnog osposobljavanja kandidati za časnike bit će upućeni na Temeljnu časnicičku izobrazbu.

Nakon završetka časnicičke izobrazbe kandidati će biti primljeni u djelatnu vojnu službu, bit će im dodijeljen

prvi časnicički čin i bit će raspoređeni na časnicičku dužnost. Mjesto osposobljavanja i mjesto službe: teritorij Republike Hrvatske.

Svi kandidati uz vlastoručno potpisano prijavu moraju priložiti:

- životopis
- dokaz o odgovarajućem stupnju obrazovanja (preslika diplome)
- potvrdu odnosno ispis iz elektroničkog zapisa podataka iz područja radnih odnosa koji vodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- dokaz o državljanstvu RH (preslika domovnice ili osobne iskaznice)
- dokaz da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak (ne stariji od šest mjeseci).

Prije upućivanja na osposobljavanje kandidati prolaze posebni odabirni postupak.

Kriteriji i postupak za utvrđivanje uvjeta propisani su Zаконom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19) i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15).

Ministarstvo obrane isključivat će u odabirnom postupku kandidate koji nisu ispunili pojedini od uvjeta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu:

Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, tel. 3784-636.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je **30 dana** od dana objave u Narodnim novinama.

Brigada je tijekom Domovinskog rata bila angažirana i na Južnom bojištu

FILATELIIJA

Od prve polovine ovog mjeseca u prometu su još četiri hrvatske marke iz serije Hrvatski domovinski rat. Motivi na markama amblemi su 5. gardijske brigade Sokolovi, 9. gardijske brigade Vukovi, 81. gardijske bojne Kumovi i 84. gardijske bojne Termiti

MARKE – 5. GARDIJSKA BRIGADA SOKOLOVI

TEKST
Ivo Aščić

5. gardijska brigada Sokolovi ustrojena je u listopadu 1992. godine

Marke su izdane u pojedinačnim arčićima od šest maraka, jednim privjeskom koji prikazuje amblem OSRH te dva hrvatska i dva grba jednog od četiriju gradova na rubu arka koji simbolizira sjedište gardijske brigade odnosno bojne. Marke su nominalnih vrijednosti od 8,60 kn i tiskane su u nakladi od 60 tisuća primjeraka po motivu. Autor amblema Sokolova akademski je slikar Dubravko Mataković, dok je autor maraka Dean Roksanđić, ujedno dizajner velikog broja hrvatskih maraka s vojnom tematikom (više u broju 480/2015.). 5. gardijska brigada Hrvat-

ske vojske ustrojena je na temelju Zapovijedi ministra obrane Republike Hrvatske 5. listopada 1992. godine. Njezina ratna prošlost seže još dalje jer je bila sastavljena od dragovoljaca te iskusnih ratnika i branitelja koji su se dotad istaknuli u obrani istočnog dijela Hrvatske na samom početku Domovinskog rata. Stručni tekst koji prati marku potpisuje umirovljeni satnik Zoran Marunček: "Odmah nakon formiranja 5. gardijska brigada odlazi početkom 1993. u obranu Zadra i zadarskog zaleđa. Nakon zadarske bojišnice, tijekom 1993. i 1994., Brigada kreće na Južno bojište (Mostar, Uskoplje i livanjsko ratište). U 1995., godini veličanstvenih pobjeda Hrvatske vojske u akcijama Zima '94., Bljesak, Ljeto '95. i Oluja, svoj iznimam doprinos daju i pripadnici 5. gardijske

Zig prvog dana posvećen najnovijoj seriji maraka Hrvatski domovinski rat

U Vinkovcima je sjedište Udruge ratnih veterana 5. gardijske brigade Sokolovi, koja čuva spomen na tu postrojbu

brigade iskazavši se u akciji Bljesak, a svojim uspješnim djelovanjem pridonose brzom slomu tzv. 18. korpusa paravojske odmetnutih Srba. Tako omogućuju brzo oslobođanje Zapadne Slavonije."

Tijekom borbi za slobodu i neovisnost Hrvatske poginula su 83 pripadnika 5. gardijske brigade, a ranjeno ih je 300. Odlukom državnog vrha Republike Hrvatske, 5. gardijska brigada prestala je s djelovanjem 28. veljače 2003. godine. Prema mišljenju autora teksta, ali i prema amblemu 5. gardijske brigade, naziv Sokolovi dobila je prema istoimenim pticama grabiljivicama. Te su ptice duge od 14 do 65 cm i izvrsni su letači. Love na nekoliko načina: univerzalni lovci love i obaraju plijen na tlu, leteći lovci u letu ruše plijen koji leti, dok lovci trepetavci u trepetavu stojnom letu otkrivaju plijen na tlu i strmoglavljuju se na njega. Sokol je još u srednjem vijeku korišten u lovnu snagu, brzine i spretnosti.

Većinu pripadnika Sokolova činili su dragovoljci iz brojnih slavonskih mjesta

www.hrvatski-vojnik.hr

Prijite na nas i na društvenim mrežama

[facebook](#)

[twitter](#)

[YouTube](#)

[LinkedIn](#)

Sve što vas zanima pišite nas:
hrvojnik@morn.hr